

ARBEIDERNES

FAGLIGE

LANDSORGANISASJON

***P*rotokoll**

over

forhandlingene

ved

representantskapets møte

3.—4. juni 1954

Referat ved Henry Harm

ARBEIDERNE FAGLIGE LANDSORGANISASJON

PROTOKOLL

OVER

forhandlingene ved representantskapets

møte i Oslo 3. og 4. juni 1954

Referat ved Henry Harm

ARBEIDERNE AKTIETRYKKERI

OSLO 1954

Saksregister:

	Side
Møtets åpning	5
Navneopprop	5
Vedtagelse av dagsorden	5
Vedtagelse av forretningsorden	6
Dirigenter og sekretærer	6
Melding om tarifforslaget	6
Beretning 1953	6
En beriktigelse	7
Arbeiderpartiets kandidater ved stortingsvalget 1953	7
Regnskap 1953	10
Hovedavtalen mellom AFL og NAF:	
Forslaget til ny hovedavtale	12
Konrad Nordahls redegjørelse	24
Den punktwise gjennomgåelse og Sjaastads kommentarer ..	25
Votering	41
Vedtekter for de lokale faglige samorganisasjoner:	
Sekretariatets innstilling	41
Alf Andersens redegjørelse	44
Behandlingen av de enkelte paragrafer	47
Votering	52
Opprettelse a vdistriktskontor i Finnmark	52
Torp-konflikten:	
Sekretariatets innstilling	53
Thorleif Andresens redegjørelse	55
Ordsiftet	57
Votering	59
Tariffsituasjonen 1954:	
Konrad Nordahls redegjørelse	59
Avstemningsresultatet	64
Ordsiftet	65
Votering	68

Halvard Olsens søknad om pensjon:	Side
Sekretariatets innstilling	69
Ordsiftet	71
Votering	72
Søknad fra revisorene om lønnsforhøyelse	72
Avslutning	73
Fortegnelse over representantene	73

Person- og taleregister:

Andersen, Alf 44, 50, 51.	Kleveland, Oscar 30, 57.
Andresen, Anton 11, 50.	Larsson, Josef 57, 58, 71.
Andresen, Thorleif 55, 59, 72.	Mentsen, P. 5.
Askeland, Olaf 39, 40.	Mørk, Anders 51.
Berntsen, Bernhard 29.	Nilsen, Alfred 8.
Birkeland, Peder 30, 33.	Nordahl, Konrad 5, 6, 7, 10, 11, 24,
Bøe, Johan M. 65, 72.	35, 36, 37, 40, 41, 59, 71, 73.
Dahl, Jens 49, 67.	Olsen, Arthur J. 48, 51, 52, 68.
Dahlberg, Bjarne 36.	Oshaug, Karl 49, 67.
Edvardsen, Emil 33.	Pehrson, Kåre 58.
Eriksen, Erik 32, 67.	Sjaastad, Gustav 25, 26, 27, 31, 32, 34,
Eriksen, Rudolf 25, 29, 34, 35, 68.	36, 37, 40, 41.
Gerhardsen, Einar 8.	Skogly, Oscar 7.
Graver, Torjus 10.	Strand, Einar 32, 35.
Hannestad, Fritz W. 41, 57.	Strand, Elov 57.
Hauge, Gunvald 47.	Strømmen, Eivind 33.
Haugen, Ingvald 49.	Torkildsen, Karsten 57.
Henriksen, Ingolf 47.	Vollum, O. 51.
Henriksen, Torbjørn 6, 9, 59, 72, 73.	Wigaard, Halfdan 11, 26, 51, 59, 68.
Jakopsen, Kristoffer 48, 68.	Wiik, Thorbjørn 34, 37, 58, 66.
Kjelsrud, Klaus 10, 11, 66.	

REPRESENTANTSKAPET

tok til med sine forhandlinger i Folkets Hus' store sal 3. juni 1954 kl. 11.

Konrad Nordahl ønsket samtlige representanter og gjester velkommen og uttalte bl. a.:

Min velkomsthilsen omfatter også de gjester vi har på galleriet i dag. Denne gangen har vi besøk av elever fra Sørmarka Folkehøgskole, og vi håper at de vil ha utbytte av å overvære representantskapets forhandlinger. På dagsordenen på dette møtet er satt opp en rekke viktige saker. Foruten beretningen og regnskapet for 1953 skal vi ta stilling til hovedavtalen mellom AFL og NAF, vi skal behandle vedtektene for de lokale samorganisasjoner, tariffsituasjonen 1954 og endel andre saker. Jeg håper at vi kan bli ferdig i løpet av morgendagen, slik at de fleste kan komme hjem til pinsen.

Navneopprop.

Nestformannen, P. Mentsen, foretok opprop av representantene. (Fortegnelsen over representanter og gjester på side 73.)

Dagsordenen.

Sekretariatet forela følgende dagsorden:

1. Forretningsorden og dagsorden.
2. Valg av ordstyrere og sekretærer.
3. Beretning for 1953.
4. Regnskap og revisjonsinnberetning for 1953.
5. Hovedavtalen mellom AFL og NAF.
6. a) Vedtekter for de lokale samorganisasjoner.
b) Opprettelse av distriktskontor i Finnmark.
7. Tariffsituasjonen 1954.
8. a) Søknad fra Halvard Olsen om pensjon.
b) Søknad fra revisorene om lønnsforhøyelse.
9. Torp-konflikten.

Innstillingen ble enstemmig godkjent.

Forretningsordenen.

Følgende forretningsorden ble enstemmig godkjent:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Meddelelser til pressen skjer kun ved LO's Presse- og Informasjonskontor.
 2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsforedraget begrenses taletiden til 10 minutter første og 5 minutter annen gang. Til forretningsordenen gis ordet bare 1 gang og høyst et minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
 3. Forslag innleveres skriftlig og undertegnet med vedkommendes navn. Intet nytt forslag kan tas opp etterat det er besluttet satt strek med de inntegnede talere. Forslag som ingen forbindelse her med de på dagsordenen oppsatte saker, kan ikke behandles.
 4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneopprop.
 5. I protokollen innføres bare forslagene og avstemningene, samt de fattede beslutninger. Protokollen oppleses ved hvert møtes begynnelse og for siste møte ved dets avslutning.
- Arbeidstiden settes fra kl. 9.30—13.00 og fra kl. 15.00—18.30.

Formannen foreslo at ettermiddagsmøtet skulle begynne kl. 16, da Sekretariatet måtte ha et møte i middagspausen. Dette ble enstemmig godkjent.

Dirigenter og sekretærer.

Sekretariatet foreslo som dirigenter Torbjørn Henriksen, Oslo, og Bernhard Berntsen, Bergen; som sekretærer Alf Olsen, Troms, og Bjarne Dahlberg, Oslo.

De foreslåtte ble enstemmig valgt.

Tarifforslaget vedtatt.

Formannen: Før vi går over til behandling av dagsordenen vil jeg gjerne fortelle forsamlingen om resultatet av avstemningen over tarifforslaget. Det er vedtatt med stort flertall. Mer vil jeg foreløpig ikke si. Avstemningsresultatet skal ikke bekjentgjøres før partene har utvekslet svar i morgen kl. 13. Jeg håper at det skal være mulig å holde dette resultatet hemmelig inntil svaret blir avgitt.

Torbjørn Henriksen overtok deretter dirigentklubben.

Beretningen for 1953.

Den trykte beretning for Landsorganisasjonens virksomhet i 1953 var delt ut til representantene, og etter forslag av dirigenten ble den behandlet punktvis.

En beriktigelse.

Oscar Skogly, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Lillehammer, ville peke på en liten feil som hadde innsneket seg i oversikten over komitéer og utvalg. Det sto at komitéen for revisjon av lov av 25. juni 1913 om håndverksnæring hadde Bjarne Dahlberg som representant og Oscar Skogly som varmann. Forholdet er at begge er representanter.

Beriktigelsen ble tatt til etterretning.

Arbeiderpartiets kandidater ved stortingsvalget 1953.

Konrad Nordahl: Når jeg tar ordet, er det for å gjøre oppmerksom på den oversikten som er inntatt i beretningen på side 218. Landsorganisasjonen var interessert i å få en oversikt over hvordan fagorganisasjonen sto i bildet når det gjaldt nominerte kandidater og valte representanter. Det er første gang vi har fått laget en slik oversikt, og den omfatter selvfølgelig bare Arbeiderpartiet. Når det gjelder de andre partier, har den vel neppe noen aktualitet. På grunn av det spesielle forhold som fagorganisasjonen står i til Arbeiderpartiet hadde det stor betydning å få en slik oversikt. Vi ba samorganisasjonene om å hjelpe oss med disse oversikter. Vi trodde det skulle være en nokså lett oppgave, men det viste seg at det ikke var så helt lett likevel. Endel av organisasjonene har gjort et godt arbeid, men noen har også gjort et dårlig arbeid. Derfor er ikke oversikten hundre prosent nøyaktig. Vi har imidlertid fått så mange oppgaver, at vi trygt kan si at oversikten er relativt pålitelig.

Som dere vil se, er 50,7 prosent av alle nominerte medlemmer av Landsorganisasjonen, 21,5 prosent står utenfor LO, 10,4 prosent er uorganiserte, mens 18,1 prosent er uoppgitt, dvs. vi har ikke fått oppgave over deres organisasjonsforhold. Tar vi representanter pluss varamenn, kommer vi opp i et prosenttall på 51,1 for LO og for alle representanter 58,4. Når det gjelder yrkesfordelingen, har det ikke vært mulig å skaffe en fullstendig oversikt, da det var mange som ble oppgitt som stortingsmenn uten at deres opprinnelige yrke var anført. Det er påtagelig hvor sterk gruppen «funksjonærer og tjenestemenn» er blant de nominerte, men som det heter i oversikten, vil en finne endel merkbare endringer hvis en går over fra alle nominerte til representanter pluss varamenn.

Som jeg nevnte er ikke disse oppgaver 100 prosent nøyaktige, men vi vil fortsette med dette arbeid, og vi håper at de etter hvert kan bli helt nøyaktige.

Hva blir nå konklusjonen på denne analysen? Det må vel bli noe sånt som at fagorganisasjonen og de fagorganiserte rundt omkring i landet er altfor lite aktive når det gjelder å få fram våre folk til Stortinget. Hvis vi tar hensyn til den innflytelse vi ellers har, står ikke vår representasjon i Stortinget i forhold til den. Jeg tenker da på de aktive fagforeningsfolkene. De er ennå altfor svakt representert i Stortinget. Dette er i første rekke fagorganisasjonens egen skyld. Vi er ikke aktive nok på denne fronten. Hvis vi sammenligner forholdet her i landet med forholdene i Danmark, Sverige, Frankrike, Storbritania, Belgia og Sveits, så er jeg ikke i tvil om at de fagorganiserte i Norge ligger på jumboplassen. Det er etter min mening meget uheldig, for Stortinget behandler mange saker som direkte angår fagorganisasjonen.

Det er nå lang tid igjen før neste stortingsvalg, og jeg vil henstille til alle aktive fagforeningsfolk å gå sterkere inn i sine distrikter for å få våre folk fram på listene. Forutsetningen må selvsagt være at vi får de beste og mest kvalifiserte folk. Det er ikke bare fagforeningsboka som må telle.

Alfred Nilsen, sekretariatet, pekte på at Harry Klippenvåg var oppført som medlem av Handel og Kontor. Det er ikke riktig. Han er nemlig strøket for kontingentrestanse i vårt forbund.

Einar Gerhardsen: Den siste opplysningen var ikke særlig hyggelig å få. Ellers synes jeg at det er gledelig og interessant at LO har laget en slik oversikt. Jeg har ikke sett den før i dag. Jeg er glad for det Nordahl sa og gir min tilslutning til de synsmåter han ga uttrykk for. Nordahl mente at Norge i sammenligning med andre land lå på jumboplassen, når det gjaldt dette forholdet. Det er sannsynligvis riktig, men det er et par ting som vi skal ta i betraktning. Norsk arbeiderbevegelse har en sterkere stilling på landsbygda enn noe annet sosialistisk parti i verden. Det har vært slik i alle år. Vi har flere stemmer i bygdene enn i byene, blant småbrukerne og landarbeiderne og blant fiskerne. Det vil i seg sjøl føre til en viss forskyvning. Fra et sosialistisk synspunkt må vi være glad for at vi har en så sterk forankring hos det arbeidende folk i bygdene. Vi vet også at småbrukerne har sin egen organisasjon, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, og det samme har fiskerne, nemlig Norges Fiskarlag. Det er vel riktig at disse organisasjonene også kommer med i regnestykket.

Det er også en annen side ved saken som jeg vil nevne. I de fleste andre land er fagorganisasjonen representert i parla-

mentet med sine fremste tillitsmenn. Når dette ikke er tilfellet i vårt land, skyldes det de faglige tillitsmenn. Toppledelsen i LO har av prinsipielle grunner sagt nei når den er blitt spurt om å stille kandidater. Jeg respekterer fullt ut og forstår også de synsmåter som er gjort gjeldende. Ut fra et rent fagforeningssyn er det selvsagt riktig at de faglige ledere skal ha fagforeningsarbeidet som sin eneste hovedoppgave. På den andre siden må jeg si at det er feil at LO ikke er villig til å avgi en eneste en av sine folk som representant på Stortinget. Etter min mening burde Konrad Nordahl ha latt seg stille her i Oslo etter krigen. Forutsetningen måtte da ha vært at han fortsatte som formann. Nettopp ved at LO hadde sin første tillitsmann i Stortinget, ville fagorganisasjonen ha oppnådd større innflytelse.

Når det gjelder vår stortingsgruppe, har den representanter for de fleste yrker. Når det blir behandlet en spesiell jordbrukssak, er det mange talsmenn som hopper opp. Det samme gjelder i saker som angår våre fiskerier. Men når det gjelder lønnsarbeidernes problemer, er det ingen som føler seg kallet til å opptre som fagorganisasjonens talsmann. Hvis LO's formann hadde vært med i stortingsgruppen, ville han ha kunnet snakke med en ganske annen autoritet enn de fleste av oss. Det ville ikke minst ha hatt betydning i den perioden vi har vært inne i, hvor vi har hatt et samspill mellom den politiske og faglige bevegelse. Vi nytter ikke våre muligheter helt ut, hvis vi ikke er villige til å sette inn de personer som vi trenger og som fagorganisasjonen kan skaffe oss. I tilslutning til Nordahl vil jeg erklære meg enig i at de lokale organisasjoner må ta seg av dette spørsmålet. Jeg er også enig i at vi ikke må kreve bestemte personer fordi de er medlemmer av fagorganisasjonen eller fordi de representerer spesielle økonomiske interesser. Vi må stille de strengeste krav til dyktighet, og vi må bare velge de best kvalifiserte som virkelig kan representere arbeiderne i bygd og by.

Det var ingen flere bemerkninger til dette avsnitt eller noen av de øvrige avsnitt i beretningen.

Dirigenten gjorde oppmerksom på at det i titelen over en oversikt på side 115 over studiearbeidet i fagorganisasjonen var kommet en trykkfeil. Det sto at oversikten gjaldt 1952, mens den selvsagt skulle gjelde 1953.

Beretningen ble opptatt til votering i sin helhet og enstemmig godkjent.

Regnskapet for 1953.

Regnskapet for 1953 som tidligere var sendt alle forbund og som nå ble delt ut til representantene, ble referert punktvis av dirigenten.

Torjus Graver, sjefen for LO's revisjonskontor, leste revisjonens innberetning, som konkluderte med å innstille regnskapet til godkjennelse.

Klaus Kjelsrud, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund: Det er til posten Bevilgning til «Vern og Velferd» jeg har forlangt ordet. Jeg er ikke helt klar over om det er Kongressen som har foretatt bevilgningen, eller om det er sekretariatet som har avgjørelsen. Hvis det siste er tilfellet, vil jeg henstille til sekretariatet at bevilgningen blir økt til det dobbelte. Jeg er kommet i kontakt med Vern og Velferd, og jeg vil si at det er en organisasjon som gjør meget godt arbeid. Det gjelder ikke minst innenfor jord- og skogbruk. Vi vet at mekaniseringen har gjort seg stadig sterkere gjeldende innenfor disse næringer, og antallet ulykker har økt. Bekjempelsen av ulykker er et meget viktig arbeidsfelt for Vern og Velferd, og det ville etter min mening være riktig å øke bevilgningen til denne organisasjon til det dobbelte. Norsk Arbeidsgiverforening bevilger 10 000 kroner til Vern og Velferd, og forutsetningen har vel vært at LO skulle yte det samme beløp. Om dette prinsippet er riktig, kan det kanskje være dissens, men jeg vil i ethvert fall henstille til sekretariatet å øke sin bevilgning.

Konrad Nordahl: Jeg gjør oppmerksom på at det er sekretariatet som har fått seg overdratt bemyndigelse til å foreta disse bevilgninger. Når det gjelder Vern og Velferd, vil jeg gjerne vedgå at bevilgningen er lav, men det er andre organisasjoner som vi bruker atskillig flere penger på. Det er bl. a. Norsk Folkehjelp. Når det gjelder Vern og Velferd, har den eksistert i mange år, og den har Arbeidsgiverforeningens spesielle bevåkenhet. Norsk Folkehjelp derimot er vår egen organisasjon. Vi har forsøkt å formidle et samarbeid mellom disse organisasjoner om felles oppgaver, men så vidt jeg vet har det ikke vært mulig å få i stand et slikt samarbeid. Arbeidsgiverforeningen vil ikke ha noe med Norsk Folkehjelp å gjøre. Vi har derfor sett det slik at det er riktig av oss og forbundene å gi den største støtte til Norsk Folkehjelp, og en mindre støtte til Vern og Velferd, fordi det er mange som støtter Vern og Velferd, mens Norsk Folkehjelp i alt vesentlig arbeider med midler fra fagorganisasjonen. Vi har også andre organisasjoner

— jeg nevner i den forbindelse Norsk Folke Ferie — som vi støtter. Norsk Folkehjelp får ca. 20 000 kroner i året, mens altså Vern og Velferd får 5000 kroner. Jeg tror denne vurderingen er den riktige. Vi har interesse av i første rekke å bygge ut Norsk Folkehjelp.

Klaus Kjelsrud: Jeg er fullt oppmerksom på forholdet mellom Norsk Folkehjelp og Vern og Velferd. Det var med vilje jeg ikke nevnte det. Vi har et meget godt samarbeid også med Norsk Folkehjelp, og vi har hatt flere kurser som har vært arrangert av Norsk Folkehjelp. Vi ser på dette arbeid med den største velvilje, men den betydeligste del av arbeidet for å forebygge bedriftsulykker er overtatt av Vern og Velferd. Derfor mener jeg den vurdering Nordahl har gitt, ikke helt stemmer med det faktiske forhold.

Anton Andresen, Norsk Skotøyarbeiderforbund, støttet Kjelsruds henstilling til sekretariatet. På siste fagkongress ble det besluttet å søke å få i stand en arbeidsfordeling mellom Vern og Velferd og Norsk Folkehjelp. Det er nemlig atskillig konkurranse mellom disse to organisasjoner. Det er imidlertid en kjensgjerning at Vern og Velferd har gjort et stort arbeid når det gjelder å bekjempe bedriftsulykker, og derfor har denne organisasjon også støtte av Sosialdepartementet. Jeg vil anbefale Kjelsruds henstilling.

Konrad Nordahl: Nettopp fordi Vern og Velferd får støtte fra så mange hold, bl. a. fra Sosialdepartementet, mener sekretariatet at vi først og fremst må slutte opp om Norsk Folkehjelp.

Halfdan Wigaard, Norsk Centralforening for Boktrykkere, Oslo, mente at fagorganisasjonen ikke burde påta seg utgifter som det offentlige egentlig burde utrede. Fagorganisasjonen har så mange oppgaver og trenger sine penger så godt selv at det ikke bør overta statens og kommunenes forpliktelser.

Dirigenten: Jeg har forstått det slik at Kjelsrud bare har rettet en henstilling til sekretariatet og ikke har tatt opp noe forslag.

Kjelsrud bekreftet dette.

Deretter ble regnskapet tatt opp til votering og enstemmig godkjent.

Hovedavtalen mellom AFL og NAF.

Følgende forslag til ny hovedavtale ble lagt fram:

Ar 1953 den 18. november og 14. desember, og år 1954 den 13., 14., 15. og 16. januar samt 1., 2. og 3. mars og 13. mai holdtes forhandlingsmøter angående spørsmålet om revisjon av Hovedavtalen av 1950.

Under forhandlingene deltok disse:

For Arbeidernes faglige Landsorganisasjon: D'herrer Nordahl, Mentsen, Sjaastad, Meedby, Larsson, Wivegh, Karsten Torkildsen, Emil Torkildsen og Askeland.

For Norsk Arbeidsgiverforening: D'herrer Erlandsen, Østberg, Henriksen, Kleppe, Sverdrup, L'orange og Schjoldager.

På grunnlag av de førte forhandlinger har et redaksjonsutvalg satt opp forslag til ny Hovedavtale. Forslaget er vedheftet denne protokoll.

Dette forslag forelegges de respektive hovedorganisasjoner sammen med forslag til ny Hovedavtale for sjøfolk i innenriks fart og ny Hovedavtale for funksjonærer innenfor Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund. Svar på disse forslag gis samlet og under ett 4. juni 1945 kl. 13.

Forslaget til ny Hovedavtale for arbeiderne anbefales til vedtagelse av forhandlerne for Norsk Arbeidsgiverforening og av herrene Nordahl, Mentsen, Sjaastad og Meedby innenfor forhandlingsutvalget for Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. De øvrige medlemmer av dette utvalg har — på grunn av arbeidet med tariffrevisjonen for vårfagene 1954 — ennå ikke fått anledning til å gjennomgå forslaget.

Endringer i og tilføyelser til bestemmelsene i den tidligere Hovedavtale er i forslaget understreket. Ved de enkelte paragrafer er det i parentes henvist til den tidligere plassering i Hovedavtalen.

CHR. ERLANDSEN (sign.)

A. P. ØSTBERG (sign.)

KONRAD NORDAHL (sign.)

P. MENTSEN (sign.)

HOVEDAVTALE AV 1954

mellom Norsk Arbeidsgiverforening og

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

gjeldende på arbeidsgiversiden Norsk Arbeidsgiverforening, samtlig Norsk Arbeidsgiverforening tilsluttede landssammenslutninger, lokale sammenslutninger og enkeltbedrifter — og på arbeidersiden Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og samtlig de Arbeidernes faglige Landsorganisasjon tilsluttede forbund og foreninger (avdelinger) (inngår som 1ste del i alle tariffavtaler mellom Norsk Arbeidsgiverforening av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon (se merknad 1)).

Kap. 1.

Organisasjonsretten.

§ 1.

Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon anerkjenner gjensidig arbeidsgivers og arbeiders frie foreningsrett.

Merknad: Har en bedrift i de siste 3 måneder før sin innmeldelse i NAF sagt opp tillitsmenn eller andre arbeidere og det hevdes at oppsigelsen skyldes krav om tariffavtale med bedriften, skal tvist om gjeninntagelse eller om den foretatte oppsigelse skal opprettholdes, behandles etter Hovedavtalens bestemmelser.

Kap. 2.

Forhandlingsrett og forhandlingsplikt.

§ 2 (§ 10).

1. Hvor det er tariffavtale, må arbeidsstans eller annen arbeidskamp ikke finne sted.

Oppstår det tvist om forståelsen av en tariffavtale eller krav som bygger på en tariffavtale, blir saken å avgjøre av Arbeidsretten, hvis partene ikke blir enige etter reglene i punktene 2—4.

2. Tvister mellom en bedrift og dens arbeidere skal en først prøve å ordne ved forhandling mellom bedriften og tillitsmannen eller tillitsmennene. Fra disse møter skal det settes opp forhandlingsprotokoll som skal *gjøres kjent for de interesserte parter*.
3. Blir en ikke enig ved forhandlinger etter punkt 2, kan vedkommende tariffavtales parter, eventuelt begge hovedorganisasjoner, bli enige om å fortsette forhandlingene på stedet, etterat en ansvarlig representant fra hver av organisasjonene er tilkalt.
Det er ikke adgang for hovedorganisasjonene eller deres underorganisasjoner til å tre i direkte forbindelse med den annen organisasjons medlemmer om lønns- og arbeidsforhold uten i forståelse med den annen organisasjon.
4. Blir en ikke enig ved forhandlinger etter punktene 2 og 3, eller hvis slike forhandlinger ikke finner sted, eller hvis det gjelder en tvist mellom organisasjonene, har hver av partene plikt til å bringe tvisten inn for vedkommende forbund eller Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Arbeidsgiverforening, eller de underorganisasjoner disse be- myndiger.
5. Forhandlingsmøte skal holdes senest 8 dager etterat en av partene har fremsatt skriftlig krav om det.

Kap. 3.

Tillitsmenn.

§ 3 (§ 2).

Ved hver bedrift skal det velges tillitsmenn for de organiserte arbeidere, hvis bedriften eller arbeiderne forlanger det.

§ 4 (§ 3).

Ved hver bedrift som har inntil 25 arbeidere, kan det velges 2 tillitsmenn. Ved bedrifter som har fra 26—50 arbeidere 3 tillitsmenn

» 51—150	» 4	»
» 151—300	» 5	»
» 301—500	» 6	»
» 501—750	» 8	»
» over 750	» 10	»

Valg av tillitsmenn kan om så ønskes i stedet foregå gruppevis. Enhver arbeidsgruppe som bedriften anerkjenner som sådan, og som har gjennomsnittlig minst 25 arbeidere, har da rett til 1 tillitsmann i tillitsmannsutvalget. Dette gjelder selv om antallet av tillitsmenn derved blir høyere enn etter skalaen *foran*.

Hvis bedriften bare beskjeftiger arbeidere som står tilsluttet én fagforening, og foreningen bare har medlemmer fra denne bedrift, kan styremedlemmene i foreningen velges som tillitsmenn i den utstrekning som denne overenskomst tillater.

Hvis arbeiderne ved bedriften er medlemmer i flere fagforeninger som hver gjennom sitt forbund er tilsluttet AFL, kan disse arbeidere holde felles-

møter (bedriftsmøter) hvor de velger formann for tillitsmannsutvalget. Denne kan da velges utenom de for øvrig valgte tillitsmenn.

Valget skal gi et fullgyldig uttrykk for viljen hos flertallet av de organiserte arbeidere.

§ 5 (§ 4).

Tillitsmennene skal være over 21 år. De skal velges blant *anerkjente* dyktige arbeidere ved bedriften med erfaring og innsikt i dens arbeidsforhold. De skal såvidt mulig velges blant arbeidere som har arbeidet i bedriften de 2 siste år, men arbeidere under 19 år skal kunne velges 1 representant som er under 21 år i tillitsmannsutvalget. Det antall som er fastsatt i § 4, må dog ikke overskrides.

Valget gjelder for et kalenderår av gangen.

Hvis en tillitsmann slutter ved bedriften, opphører han å fungere som sådan.

Bedriften skal ha skriftlig melding om *navnene på dem som er valt og hvem som er formann i tillitsmannsutvalget* innen 8 dager. En arbeider kan ikke kreves anerkjent som tillitsmann før slik melding er gitt. Inntil bedriften mottar meldingen om nyvalg, blir de tidligere valgte å anse som tillitsmenn.

Merknad: Hvis en av partene mener at valg er foretatt i strid med disse bestemmelser, kan saken opptas til drøftelse mellom hovedorganisasjonene.

Kap. 4.

Bedriftens og tillitsmennenes gjensidige rettigheter og plikter.

§ 6 (§ 5).

1. Arbeidernes tillitsmenn ved bedriften godkjennes som representanter og talsmenn for de organiserte arbeidere.

Tillitsmennene har i likhet med arbeidsgiveren og den som overfor arbeiderne opptrer på bedriftens vegne, plikt til å gjøre sitt beste for å vedlikeholde et rolig og godt samarbeid på arbeidsteden. Dette gjelder således under arbeidet, under konferanser mellom bedriften og tillitsmennene, ved avgivelse av opplysninger til egne organisasjoner og ved opptreden overfor den annen parts organisasjoner.

Det samme gjelder under utøvelsen av annen funksjon som tillitsmann.

2. Tillitsmennene har rett til å ta seg av og søke ordnet i minnelighet klageklager som de enkelte arbeidere mener å ha overfor bedriften eller som bedriften mener å ha overfor de enkelte arbeidere.
3. Tillitsmennene har rett til å forplikte arbeiderne i spørsmål som angår hele arbeidsstokken eller grupper av arbeidere i den utstrekning tariffavtalen ikke er til hinder for det. Det er forutsetningen at tillitsmennene, hvis de anser det nødvendig, legger saken fram for sine arbeidskamerater før de tar standpunkt til spørsmålet.

Merknad: Når tillitsmennene på vegne av arbeiderne ved spesielle anledninger inngår avtale med arbeidsgiveren om å opparbeide en virkedag ved forlenget arbeidstid på andre dager, kommer reglene om overtidbetaling til anvendelse, med mindre disse parter blir enige om noe annet.

4. Tillitsmennene skal påse at de plikter som påhviler partene etter tariffavtale og arbeidsreglement og — der hvor det ikke er produktionsutvalg — også etter bestemmelsene i Arbeidervernloven, blir fulgt. Det er derfor uforenlig med tillitsmannsvervet å tilskynde eller medvirke til ulovlig konflikt.

§ 7 (§ 8).

1. Når tillitsmennene har noe å framføre, skal de henvende seg direkte til arbeidsgiveren eller dennes representant på arbeidsteden.
2. Formannen i tillitsmannsutvalget skal ha uhindret adgang til de forskjellige avdelinger i bedriften i den utstrekning det er nødvendig for å utføre tillitsmannsvervet. Han har plikt til på forhånd å gi sin nærmeste overordnede underretning og opplyse om årsaken til at han må forlate sin arbeidsplass.
3. Ved utførelsen av sine verv må de øvrige tillitsmenn ikke forlate sin arbeidsplass uten etter tillatelse av sin nærmeste overordnede på arbeidsplassen.

Merknad: Partene er enige om at tillitsmennene må ta tilbørlig hensyn til at produksjonen i minst mulig utstrekning lider skade, og at spesialmaskiner så vidt mulig ikke blir stoppet i sin regulære drift.

Likeledes er partene enige om at bestemmelsene i punkt 3 ikke tar sikte på at de der nevnte tillitsmenn skal bli hindret i å utføre sine plikter som tillitsmenn.

4. (§ 12, 2). Tillitsmennene i bedriften og arbeidere med tillitsverv innen fagorganisasjonen skal ikke nektes tjenestefrihet uten tvingende grunn når de blir innkalt til møter og forhandlinger av sin organisasjon.

§ 8 (§ 7).

1. Til forhandlinger med tillitsmennene kan arbeidsgiveren møte enten selv eller ved en stedfortreder som han utpeker innen driftsledelsen. Arbeidsgiveren eller hans stedfortreder kan tilkalle andre av driftsledelsen for å ta del i forhandlingene. I forståelse med arbeidsgiveren kan tillitsmennene tilkalle representanter blant de av bedriftens arbeidere som forhandlingene gjelder.

For den tid som medgår til slike avtalte forhandlingsmøter, skal inntil 3 tillitsmenn være sikret sin timelønn når møtene finner sted på bedriften innenfor deres ordinære arbeidstid. Hvis det ved en bedrift er innarbeidet en praksis som etter en samlet vurdering er minst like god, kan denne beholdes. Oppstår det tvist på bedriften om disse spørsmål, innbringes den til avgjørelse av et fast utvalg hvor NAF og AFL hver har 2 representanter.

2. Arbeidsgiveren skal daglig ha en ansvarlig representant til stede ved bedriften som tillitsmennene kan henvende seg til. Hvis denne ikke umiddelbart kan ta stilling til henvendelsene fordi han vil foreta nærmere undersøkelser, skal han gi svar uten ugrunnet opphold.

§ 9 (§ 6).

Hovedorganisasjonene er enige om at det er av betydning for å styrke samarbeidet og tillitsforholdet innenfor bedriften at arbeidsgiveren holder tillitsmennene orientert om den virkning som forestående endringer i virksomheten vil få for de ansatte.

Arbeidsgiveren har plikt til å konferere med tillitsmennene før han gjør sitt vedtak:

1. Hvis driftsforandringer vil medføre vesentlige endringer i sysselsetting og arbeidsforhold.
2. Om arbeidsordningen ved innskrenket drift og gjennomføringen av eventuelle innskrenkninger. Dette gjelder dog ikke oppsigelse av arbeidere inntatt for et bestemt arbeid eller sesong, eller opsigelse av enkelte arbeidere når oppsigelsen ikke er ledd i en driftsinnskrenkning.

Merknad: Denne bestemmelse gir i seg selv ikke hjemmel for arbeidsgiveren til å iverksette drift på innskrenket tid. Dette spørsmål avgjøres etter ellers gjeldende rettsregler.

3. Ved overflytting av grupper av arbeidere til annet arbeid når overflyttingen ikke er av midlertidig art.
4. Ved utarbeiding av arbeidsreglement eller tillegg til eller endringer i dette.

§ 10 (§ 13, 2).

Hvis en tillitsmann gjør seg skyldig i grovt brudd på sine plikter etter Hovedavtalen, kan NAF overfor AFL kreve at han fratrer som tillitsmann. I tilfelle AFL ikke innrømmer berettigelsen av kravet, avgjøres tvisten av Arbeidsretten. Hvis en tillitsmann etter dette må fratre, har arbeiderne ved bedriften plikt til straks å velge ny tillitsmann.

§ 11 (§ 9).

Oppsigelse eller avskjed av tillitsmenn kan ikke skje uten saklig grunn. Arbeidsgiveren skal ved slik individuell oppsigelse av en tillitsmann gi ham 4 ukers varsel, om ikke Arbeidervernloven eller arbeidsavtalen gir rett til lengre oppsigelsesfrist. For øvrig inntar tillitsmennene ingen særstilling ved bedriften.

Skyldes oppsigelsen arbeidsmangel, skal varselet til tillitsmennene være det samme som for de øvrige arbeidere.

Før arbeidsgiveren går til oppsigelse eller avskjed av en tillitsmann, skal han varsle de andre tillitsmenn. Disse har rett til å få vite den grunn arbeidsgiveren har, hvis ikke vedkommende tillitsmann motsetter seg dette, eller en meddelelse vil virke krenkende overfor andre.

Kap. 5.

Oppsigelsesfrister for særavtaler.

§ 12.

1. Skriftlige særavtaler om lønns- eller arbeidsvilkår inngått mellom bedriftsledelsen og arbeidernes representanter, binder partene inntil de ved skriftlig oppsigelse er brakt til utløp. Dette gjelder dog ikke hvis særavtalen er i strid med den tariffavtale som på organisasjonsmessig måte er opprettet for bedriften.
2. Har særavtalen en bestemt løpetid, kan den sies opp med minst 1 — én — ukes varsel før utløpstiden, hvis det ikke i særavtalen eller tariffavtalen er fastsatt noe annet. Blir den ikke sagt opp til utløpstiden, gjelder den med samme oppsigelsesfrist videre 1 — én — måned av gangen.
3. Er det bestemt eller forutsatt at særavtalen skal gjelde inntil videre, kan den når som helst sies opp til utløp med minst 1 — én — ukes varsel hvis det ikke i særavtalen eller tariffavtalen er fastsatt noe annet.
4. Når en særavtale utløper etter oppsigelse mens tariffavtalen ennå består mellom partene, skal de forhold som særavtalen omfattet, ordnes på grunnlag av tariffavtalens bestemmelser.

Kap. 6.

Syssetsettingsspørsmål.

§ 13 (§ 13, 1).

Arbeiderne har ikke plikt til å arbeide sammen med eller under ledelse av personer som har vist slik utilbørlig opptreden at de etter alminnelig samfunnsoppfatning bør kunne kreves fjernet. Blir det tvist om dette, må

ikke arbeidsstans eller annen form for arbeidskamp finne sted. Forhandling skal opptas etter reglene i § 2, og tvisten avgjøres av Arbeidsretten hvis en ikke blir enig.

§ 14.

1. Permittering kan foretas:
 - a. Når partene har truffet avtale om det i samsvar med § 6, punkt 3.
 - b. Når det er inntruffet slike uforutsette hendinger som er nevnt i Arbeidervernloven § 33, punkt 4, første setning.
 - c. Når konflikt som omfatter endel av bedriftens arbeidstakere medfører at andre arbeidstakere ikke kan sysselsettes på rasjonell måte.
 - d. Når saklig grunn ellers gjør det nødvendig for bedriften.
 - e. Når tariffavtale eller sedvane ved bedriften gir adgang til det.
2. Før det gis varsel om permisjon, skal det konfereres med tillitsmennene i samsvar med § 9.
3. Ved permittering skal det gis 14 dagers skriftlig varsel hvis ikke lov, avtale, arbeidsreglement eller sedvane gir adgang til å bruke kortere varsel. Når det er mulig, skal varselet angi permisjonstidens sannsynlige lengde.

Varsel i forbindelse med konflikt ved bedriften (1c) skal så langt råd er angi hvilke arbeidstakere som vil bli berørt av den eventuelle permisjon, og de enkelte arbeidstakere som permitteres, skal få bestemt underretning så lang tid forut som mulig.

4. Når arbeidstakere blir permittert, skal de på anmodning få skriftlig bevis fra arbeidsgiveren. Beviset skal angi grunnen til permisjonen og — der det er mulig — permisjonstidens sannsynlige lengde.
5. Når arbeidstakere i samsvar med disse bestemmelser er permittert, er de fortsatt knyttet til bedriften og har rett og plikt til å begynne i bedriften igjen så lenge ikke arbeidsforholdet formelt er oppsagt etter ellers gjeldende regler. Bringer bedriften arbeidsforholdet til opphør i permisjonstiden, skal arbeidstakeren ha lønn for den oppsigelsestid som måtte gjelde i den foreliggende situasjon. Hvis bedriften ønsker det, plikter arbeidstakeren i tilfelle å utføre arbeid for bedriften innenfor denne oppsigelsestid hvis han ikke er i arbeid hos annen arbeidsgiver. Blir en arbeidstaker, hvis arbeidsforhold ikke er sagt opp i permisjonstiden, ikke gjeninntatt etter permisjonstidens utløp, plikter bedriften å betale ham lønn for gjeldende oppsigelsestid.

Merknader: Disse regler gjelder ikke for arbeidstakere som tilsies og avsies innenfor de typiske sesongindustrier, f.eks. innenfor hermetikkindustrien. Reglene er ikke til hinder for at arbeidsgiver eller arbeidstaker bringer arbeidsforholdet til opphør etter ellers gjeldende regler.

Reglene under punkt 5 har ikke regulert det erstatningsansvar som måtte kunne oppstå for arbeidsgiver i forbindelse med permisjon.

§ 15.

Hvis ikke annet er avtalt — f.eks. i samsvar med bestemmelsene i § 6, 3 — gjelder om forskyvning av arbeidstiden som følge av en alminnelig innskrenkning i leveringen av elektrisk kraft:

1. I de tilfelle arbeidstiden av slik grunn forskyves ved en bedrift, skal det ikke betales ekstra godtgjørelse for arbeid i tiden fra kl. 6 til kl. 20. For arbeid på forskjøvet tid utenom dette tidsrom skal det betales 20 % tillegg til den ordinære lønn.

2. Bedriften har plikt til å forskyve arbeidstiden til andre tidspunkter i døgnet hvis det derved kan opprettholdes drift på ikke mindre enn gjennomsnittlig 30 timer pr. uke, hvorav minst 4 timer pr. dag. Bedriftens plikt kan bringes til opphør med 1 ukes skriftlig varsel.

Merknad: Disse regler gjelder ikke direkte for arbeid på skift. Når det gjelder forskyvning av arbeidstiden for slikt arbeid, søkes det truffet avtale mellom de enkelte bedrifter og deres arbeidstakere. Hovedorganisasjonene forutsetter imidlertid at retningslinjene i punkt 1 og 2 også blir lagt til grunn for skiftarbeid.

Kap. 7.

1. og 17. mai.

§ 16.

Hvis ikke annet er fastsatt i tariffavtale, gjelder som tariffvilkår bestemmelsene i loven og føresegnene om 1. og 17. mai for dem som kommer inn under disse.

Twist om bestemmelsene behandles i samsvar med reglene i § 2.

Kap. 8.

Sluttattest.

§ 17 (§ 12, 3).

Når en arbeider forlater en bedrift etter lovlig oppsigelse, enten det skjer etter eget ønske eller han blir sagt opp, uansett av hvilken grunn, skal han ha et bevis for hvor lenge han har arbeidet i bedriften.

Beviset skal bare inneholde:

- a. Navn, fødselsår og dato.
- b. Når begynt i bedriften.
- c. Når sluttet (uten at grunnen blir gitt).
- d. Fag.
- e. Lønn da han forlot sitt arbeid.
- f. Tiden for siste ferie.

Arbeider som blir avskjediget, har også rett til sluttattest, men arbeidsgiveren kan da på denne anføre avskjedigelsesgrunnen.

Kap. 9.

Nye medlemmer av NAF og AFL.

§ 18 (§ 11, 1).

For bedrifter som inntre i NAF i løpet av en tariffperiode eller som i løpet av en tariffperiode igangsetter virksomhet som ikke er omfattet av tariffavtale, gjelder dette:

1. Disse går inn under bestående tariffavtale mellom organisasjonene for bedrifter av samme art, hvis NAF eller AFL begjærer det. Twist om bedriften er av samme art, avgjøres av Arbeidsretten. Når det gjelder bedømmelsen av bedriftens art, skal det tas hensyn til dens drift og arbeidsforhold og til arten og utførelsen av det arbeid som i tilfelle kommer inn under tariffen. Bedriftens betegnelse skal ikke være avgjørende, idet man først og fremst skal ta sikte på å få den tariffavtale som produksjonsmessig sett er naturligst for bedriften.

Er en bedrift ved innmeldelsen bundet av en overenskomst (nedenfor kalt særoverenskomst), blir denne gjeldende til den er brakt til utløp.

2. Begjæring i samsvar med første ledd må av NAF framsettes samtidig med underretningen til vedkommende forbund om at bedriften er opptatt som medlem av NAF, eller når særoverenskomst blir sagt opp av

NAF eller senest 14 dager etter at foreningen har mottatt meddelelse om oppsigelse av særoverenskomsten. Begjæring i samsvar med første ledd må av AFL eller vedkommende forbund framsettes senest 14 dager etter at forbundet har mottatt underretning fra NAF om at bedriften er opptatt som medlem, eller når gjeldende særoverenskomst for bedriften blir sagt opp av vedkommende forbund eller senest 14 dager etter at forbundet har mottatt meddelelse om oppsigelse av særoverenskomsten. Begge parter kan dog innenfor de samme frister kreve en måneds fristforlengelse. Er først en overenskomst i rett tid begjært gjort gjeldende, kan senere også andre overenskomster begjæres gjort gjeldende av begge parter.

3. Kan det henvises til flere tariffavtaler mellom organisasjonene, skal de påberopes etter følgende rangorden:

- a. landsomfattende tariffavtale,
- b. tariffavtale for gruppe av bedrifter for den by eller det distrikt hvor den nyinnmeldte bedrift ligger,
- c. tariffavtale for en enkelt bedrift på samme sted,
- d. annen tariffavtale for bedrift av samme art.

Denne rekkefølge kan fravikes når det er nødvendig for å føre bedriften inn under den tariffavtale som bedriften etter tariffkomplekset mellom hovedorganisasjonene naturligst hører hjemme under. Kan partene ikke bli enige om hvilken tariff som skal gjelde, avgjøres dette spørsmål av en nemnd med en representant for hver av partene og med med en nøytral oppmann som oppnevnes av Riksmeglingsmannen, hvis partene ikke blir enige om oppnevningen.

4. Der vedkommende tariffavtales lønnsatser (time-, dag-, måneds- eller prosentlønn eller akkordsatser) ikke naturlig kan anvendes umiddelbart, forhandles i samsvar med § 2. Blir en ikke enig, avgjøres tvisten av en nemnd sammensatt som fastsatt i punkt 3 foran.

Det samme gjelder hvor tariffavtale mangler lønnsatser for enkelte kategorier ved den nyinnmeldte bedrift, eller hvor særegne forhold ved den nyinnmeldte bedrift gjør det påkrevd å ta med bestemmelser som ikke finnes i den tariffavtale som gjøres gjeldende. Lønnsfastsettelsen skjer i samsvar med § 19, 2.

5. Foreligger det ved innmelding av en bedrift plassoppsigelse til støtte for krav om å få opprettet tariffavtale ved bedriften eller er meglings avsluttet, kan det ved nemnd fastsettes at det for utført arbeid i det forløpne tidsrom helt eller delvis skal etterbetales i samsvar med de lønnsatser som gjøres gjeldende for bedriften. Når det dreier seg om nyopprettelse av tariffavtale ved bedriften, kan dog etterbetaling ikke gjøres gjeldende for et tidsrom som går lenger tilbake enn én måned etter at det ble fremsatt skriftlig tarifforslag fra arbeidernes organisasjon. Hvis det dreier seg om revisjon av tidligere tariffavtale for bedriften, kan etterbetaling ikke gjøres gjeldende før fra det tidspunkt den tidligere tariffavtale løp ut.

6. Hvis arbeidere ved nyinnmeldt bedrift tidligere har hatt visse fordeler som etter vanlig praksis ikke reguleres ved tariffavtale, kan slike fordeler fortsatt bestå for de enkelte arbeidere så lenge de er knyttet til bedriften. Dette gjelder f.eks. pensjonsordninger, vederlag for fravær som skyldes arbeidsulykker eller sykdom samt emolument. NAF kan imidlertid kreve at også slike fordeler kan sløyfes, hvis det foreligger særegne forhold. Oppstår det i denne forbindelse twist som ikke løses ved forhandlinger i samsvar med § 2, skal den avgjøres ved nemnd i henhold til punkt 3 foran.

Hvis den tariffavtale som gjøres gjeldende for nyinnmeldt bedrift, har bestemmelser om bibehold av fordeler i tillegg til de tariffestede, gir slik bestemmelse ikke arbeiderne rett til å kreve at fordelene skal bestå i større utstrekning enn ovenfor nevnt, idet en tvist i tilfelle avgjøres ved nemnd.

Merknad: Med «emolument», forstås særfordeler som det ikke har vært tatt hensyn til ved fastsettelsen av de tariffestede lønns- og arbeidsvilkår, såsom fri medisin, fri skolegang for barna til enkelte arbeidere, tjenestefrihet med lønn i forbindelse med offentlige ombud.

§ 19 (§ 11, 2).

For arbeidere som inntreffer i AFL i løpet av en tariffperiode, gjelder dette:

1. Når den nyorganiseres arbeidere ved en tariffbundet bedrift, og deres arbeid foregår på et sted tariffavtalen gjelder og uten at de omfattes av den, kan hver av partene kreve forhandlinger i samsvar med § 2 om de nyorganiserte arbeideres lønns- og arbeidsvilkår. Blir en ikke enig, avgjøres tvisten av en nemnd, sammensatt som nevnt i § 18, 3.
2. Når tariffavtalen mangler lønnssetninger for disse arbeidere, skal det ved nemndavgjørelsen i den utstrekning det er naturlig, tas omsyn til:
 - a. de lønns- og arbeidsvilkår som er tariffestet for andre arbeidere ved samme bedrift.
 - b. forholdet mellom tarifferte lønninger for tilsvarende grupper av arbeidere sysselsatt under tilsvarende forhold ved andre bedrifter dekket av overenskomst mellom hovedorganisasjonene.
 - c. det alminnelige lønnsnivå for vedkommende gruppe i andre tariffavtaler mellom hovedorganisasjonene.

Merknad: Som arbeidere i denne paragraf forstås ikke arbeidsledere i administrativ stilling.

Kap. 10.

Kollektive oppsigelser.

§ 20 (§ 14).

NAF og AFL vil ved tariffrevisjonene eller ved varsel om arbeidsstans etter Arbeidstvistloven godta som gyldig plassoppsigelse for arbeiderne et varsel utvekslet mellom begge organisasjoner eller mellom de tilsluttede landssammenslutninger og forbund, når hovedorganisasjonen har fått melding om oppsigelsen. Begge parter forplikter seg til å gi disse oppsigelser med minst 14 dagers varsel.

Plassoppsigelsen skal i form og innhold være i samsvar med Arbeidstvistlovens § 28.

Kap. 11.

Sympatistaksjoner.

§ 21 (§ 16).

Bestemmelsene om fredsplikt i tariffavtalene innskrenker ikke bedriftenes eller arbeidernes rett til å delta i en arbeidsstans som blir satt i verk til støtte for annen lovlig konflikt, når samtykke er gitt av NAF eller AFL. Før samtykke blir gitt, skal det forhandles mellom disse organisasjoner om utvidelse av hovedkonflikten.

Forhandlingsmøte skal være holdt innen 4 dager etter at det er reist krav om det.

Varselet for arbeidsstans skal være som bestemt i § 20.

Ved sympatistreik hos medlemmer av NAF til støtte for arbeidere ved bedrifter som ikke står tilsluttet noen arbeidsgiverorganisasjon, skal varselsfristen være 3 uker.

Hvis AFL erklærer sympatistreik blant NAF's medlemmer på grunn av konflikt ved en bedrift som ikke står som medlem av NAF, skal AFL samtidig erklære sympatistreik ved tilsvarende uorganiserte bedrifter, hvis slike finnes; dog skal antallet arbeidere som medtas i sympatistreiken ved de uorganiserte bedrifter, omtrentlig motsvare arbeiderantallet ved de organiserte bedrifter.

Hovedorganisasjonene kan bli enige om unntak fra denne regel. AFL kan unnta stat, kommuner, kooperasjon og arbeiderforetak.

Den adgang AFL har til å erklære sympatistreik ved bedrifter tilsluttet NAF til støtte for krav overfor uorganiserte bedrifter, er avhengig av at kravene ikke går videre enn NAF's tariffavtaler for tilsvarende bedrifter.

Plassoppsigelse etter reglene i denne paragraf skal være ubetinget, hvis ikke hovedkonflikten gjelder retten til å få arbeidsvilkårene fastsatt i tariffavtales form ved bedrifter hvor minst halvdelen av arbeiderne er organisert i forbund tilsluttet AFL. Har konflikten til mål å verne organisasjonsretten, har AFL eller forbund tilsluttet AFL rett til å nytte betinget plassoppsigelse uansett medlemstall.

Kap. 12.

Avstemningsregler.

§ 22 (§ 15).

A. Arbeidernes avstemningsregler.

I.

Ved avstemninger over tarifforslag innkalles de stemmeberettigede til møte, hvor tarifforslaget blir lagt fram, og hvor en foretar skriftlig hemmelig avstemning. Stemmesedlene blir samlet inn enten av styret i foreningen eller av en særskilt oppnevnt komité. Stemmesedlene forsegles og oppbevares av styret i foreningen eller av komitéen inntil avstemningen innen vedkommende distrikt er avsluttet for alle som skal delta i den. Styret eller komitéen foretar deretter optelling og fører resultatet inn i en protokoll. Stemmeresultatet skal sendes vedkommende forbund og må ikke i noen form offentliggjøres før hovedorganisasjonen har gjort vedtak om det. Stemmesedlene skal om det kreves, sendes til vedkommende forbund.

Avstemning kan også gjennomføres ved at hver arbeidstaker som skal delta i avgjørelsen, blir gjort kjent med tarifforslaget og tilstilt stemmeseddel med plikt til å returnere denne påført sin stemmegivning.

II.

- a. Rett til å delta i avstemninger om tarifforslag har alle organiserte arbeidere ved bedrifter som tarifforslaget gjelder.
- b. I fagforeninger hvor medlemmene stadig skifter arbeidssted (byggningsarbeidere, transportarbeidere, skog- og landarbeidere, arbeidere i sesongbedrifter o.l.), har alle medlemmer rett til å delta i avstemningen.
- c. Når en fagforening får seg forelagt en hovedtariff, som faktisk bestemmer lønns- og arbeidsvilkårene for hele faget, har alle medlemmer rett til å delta i avstemningen.
- d. Alle stemmeberettigede medlemmer har stemmeplikt.

III.

- a. Hvis det er så få som stemmer at avstemningen ikke gir et fullgyldig uttrykk for hva flertallet av de stemmeberettigede medlemmer mener, kan vedkommende forbundsstyre pålegge ny avstemning.

Den nye avstemning skal omfatte alle interesserte foreninger og stemmeberettigede medlemmer.

- b. Ved bedrifter hvor det arbeides på skift og hvor det ikke er konflikt, skal møtet eller møtene holdes sånn at alle medlemmer får høve til å stemme.

IV.

Medlemmer som uten gyldig grunn lar være å stemme over tarifforslag når de får stønad, mister retten til fortsatt bidrag. Tvister mellom forening og medlemmer om denne bestemmelse avgjøres av forbundsstyret.

V.

Disse regler for avstemninger om tarifforslag skal følges av alle organisasjoner tilsluttet Landsorganisasjonen.

VI.

Blir det tvist innen arbeiderorganisasjonene om bruken av avstemningsreglene, avgjør Sekretariatet tvisten.

VII.

Disse regler endrer ikke den retten forbundene og Sekretariatet har til å lede og avslutte tariffoppgjør og konflikter etter de lover som gjelder til hver tid, jfr. lovene for AFL.

VIII.

For avstemninger blant sjøfolk gjelder ikke reglene foran.

B. Arbeidsgivernes avstemningsregler.

Når forslag til tariffavtale blir sendt til uravstemning, deltar de medlemmer av Arbeidsgiverforeningen som forslaget gjelder. Avstemningen skal være hemmelig og skriftlig. For at et forslag som blir sendt til uravstemning skal være forkastet, kreves at minst halvparten av de stemmeberettigede stemmer har stemt for forkastelse.

Inneholder et tarifforslag for et enkelt eller enkelte medlemmer av en landssammenslutning bestemmelser som kan ha innflytelse på arbeidsforholdene for de andre medlemmer av landssammenslutningen, har alle medlemmer av denne rett til å delta i avstemningen.

Disse reglene endrer ikke den retten Centralstyret og landssammenslutningene har til å lede og avslutte tariffoppgjør og konflikter etter de lover som gjelder til hver tid i organisasjonene.

Kap. 13.

Tolkningstvister.

§ 23 (§ 17).

Hver av partene kan innbringe tvist om forståelsen av denne Hovedavtale for Arbeidsretten.

Kap. 14.

Varighet.

§ 24 (§ 18).

Denne Hovedavtale gjelder til 31. desember 1957 og videre 2 år ad gangen hvis ikke en av partene skriftlig sier den opp med 6 måneders varsel.

Merknader: Hovedavtalen er første del av alle tariffavtaler som er eller blir opprettet mellom de organisasjoner som er nevnt i overskriften og/eller deres medlemmer.

Partsforholdet i de enkelte tariffavtalene blir ikke berørt eller endret på noen måte ved Hovedavtalen.

Tidligere merknader 2, 3 og 4 utstår til eventuelle senere forhandlinger.

Protokollmerknader

fra tidligere hovedavtaleforhandlinger, som fortsatt gjelder:

Ad § 1.

NAF's forhandlere foreslo som nytt 2. ledd:

„Det er derfor i strid med et grunnleggende prinsipp i samarbeidet mellom hovedorganisasjonene, hvis ansettelse eller beskjeftigelse av arbeidstaker blir søkt hindret eller vanskeliggjort fordi arbeidstakeren eller bedriften er organisert eller uorganisert.“

AFL's forhandlere bemerket at de anså denne tilføyelse overflødig, da regelen allerede framgikk av den någjeldende § 1.

NAF's forhandlere erklærte i henhold hertil at de frafalt sitt forslag til nytt 2. ledd.

Ad § 4.

Hvis ved en bedrift enkelte arbeidere står tilsluttet organisasjoner utenfor AFL, skal ved beregningen av antall tillitsmenn bedriftens arbeiderantall fratrukket de arbeidere som står tilsluttet disse organisasjoner, legges til grunn.

Ad § 5.

NAF's forhandlere foreslo inntatt følgende bestemmelse:

„Det er ikke adgang for arbeiderne til å velge andre til å opptre i stedet for tillitsmennene i saker som sorterer under disse.“

AFL's forhandlere gjorde oppmerksom på følgende kongressvedtak fra 1925 som fortsatt var gjeldende:

„ — — — Ingen særorganisasjoner, celler, grupper eller aksjonsutvalg må dannes som har til hensikt å sette ut av funksjon de regulært opprettede og valgte instanser innen fagorganisasjonen eller fremme formål som ligger ved siden av fagorganisasjonens — — —“

AFL's forhandlere mente under henvisning hertil at noen bestemmelse herom i Hovedavtalen var overflødig.

I henhold hertil frafalt NAF's forhandlere sitt forslag.

Ad § 6.

AFL's forhandlere foreslo at bestemmelsen i punkt 4 om plikt til å kontrollere at tariffavtale, arbeidsreglement og arbeidervernlovens bestemmelser ble fulgt, skulle gjøres gjensidig, slik at også bedriftens representanter hadde den samme plikt.

NAF's forhandlere bemerket at en slik plikt hadde bedriftens representanter allerede etter gjeldende lovbestemmelser, og de mente derfor at en regel herom var overflødig.

Under henvisning hertil frafalt AFL's forhandlere forslaget.

Ad § 7, 4.

På forespørsel meddelte AFL's forhandlere at de møter og forhandlinger som det kunne bli spørsmål om etter § 7, punkt 4, var: Hovedstyremøter, representantskasmøter, landsmøter, kongresser, styremøter i Samorganisasjonen, 2-årsmøter i Samorganisasjonen, tarifforhandlinger, forhandlingsmøter etter Hovedavtalens § 2.

Etter anmodning fra AFL's forhandlere meddelte NAF's forhandlere, at NAF var villig til å sende ut sirkulære til sine medlemmer, hvor bedriftene ble oppfordret til å stille seg mest mulig velvillig når arbeiderne anmodet om permisjon for å delta i faglige kurser.

Ad § 21.

NAF's forhandlere foreslo at uttrykket «stat, kommuner» i paragrafens 6. ledd skulle endres til «den offentlige virksomhet».

AFL's forhandlere bemerket at det uttrykk som nå står, ikke berettiger AFL til å unnta offentlige produksjonsforetagender som ikke vesentlig produserer for statens forsvarsmessige behov.

Under henvisning hertil frafalt NAF's forhandlere sitt forslag.

Bestemmelsen i § 21, siste punktum, sikter til de tilfelle hvor arbeidsgiveren sier opp dem som organiserer seg, slik at antallet organiserte arbeidere aldri når opp i 50 % av arbeidsstokken. Landsorganisasjonen vil nemlig som hovedregel følge det som har vært praksis gjennom mange år, ikke å gå til arbeidskamp for å få opprettet tariffavtale når bare et mindretall av arbeiderne ved en bedrift er organisert. Tilsvarende regler vil også bli fulgt når det gjelder funksjonærene.

AFL er villig til å slutte avtaler med tilsvarende innhold som i § 21, med andre arbeidsgiverorganisasjoner og for øvrig også innta bestemmelser i disse avtaler tilsvarende Hovedavtalens § 1.

Konrad Nordahls redegjørelse.

Konrad Nordahl redegjorde for saken og uttalte bl. a.:

Den første hovedtale ble opprettet i 1935. Bortsett fra noen mindre redaksjonelle endringer ble denne avtalen stående til 1947. Det gikk altså 12 år uten at denne viktige avtale ble revidert. Foruten revisjonen i 1947 er det blitt foretatt en revisjon av avtalen i 1950. Jeg kan nevne at i Danmark har de hatt en liknende avtale som uten større forandringer har vært gjeldende siden 1899. I Sverige fikk de en hovedavtale i 30-årene, men denne har ikke vært gjenstand for vesentlige endringer.

Vi har forsøkt både i 1947 og i 1950 å få bestemmelser som er bedre og klarere, og nå kommer vi altså på ny med en revisjon. Det som foreligger i dag er et forhandlingsresultat, og det er som sådant det må vurderes. Vi mener at vi har fått endel forbedringer, men ikke alle ting er blitt slik vi gjerne kunne ønske det. Saken har vært behandlet i sekretariatet, som enstemmig innstiller på at representantskapet godkjenner utkastet til ny hovedavtale. Det er dissens bare for ett punkts vedkommende, men dette får vi komme tilbake til når vi når fram til denne paragrafen. Jeg vil foreslå at vi tar paragraf for

paragraf og at Sjaastad som har arbeidet mye med denne saken redegjør for de endrede punkter.

Det ble vedtatt at man skulle behandle avtalen paragraf for paragraf.

Den punktvisse gjennomgåelse og Sjaastads kommentarer.

Paragrafene 1, 2, 3 og 4, hvor det ikke var foretatt noen forandringer, ble enstemmig godkjent.

Paragraf 5.

Gustav Sjaastad, LO's juridiske konsulent: I denne paragraf er det skjedd en liten endring. Mens det tidligere, i paragraf 4, sto at tillitsmennene skulle velges blant de «anerkjent dyktigste arbeidere», står det nå at de skal velges «blant anerkjent dyktige arbeidere». Det har oppstått endel tvister om forståelsen av disse ordene, og jeg tror at vi nå har fått en bedre formulering.

Rudolf Eriksen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund: Jeg vil gjerne spørre om det er tillitsmannen som skal gi bedriften melding om valget, eller fagforeningen?

Dirigenten: Det er tillitsmannen som skal gi beskjed. Paragrafen ble enstemmig vedtatt.

Paragraf 6.

Gustav Sjaastad: Her er det foretatt en liten endring i punkt 3. Denne bestemmelse tilsikter å gi tillitsmannen og fagforeningen større myndighet.

Paragrafen ble enstemmig vedtatt.

Paragraf 7 ble enstemmig vedtatt.

Paragraf 8.

Gustav Sjaastad: I denne paragrafen har vi fått inn en ny bestemmelse i punkt 1. Den fastslår at for den tid som medgår til avtalte forhandlingsmøter, skal inntil tre tillitsmenn være sikret sin timelønn når møtene finner sted på bedriften innenfor deres ordinære arbeidstid. Hvis det ved en bedrift er innarbeidet en praksis som etter en samlet vurdering er minst like god, kan denne beholdes. Hele dette avsnittet er nytt.

Paragrafen ble enstemmig vedtatt.

Paragraf 9.

Gustav Sjaastad: Denne paragrafen er i grunnen et program. Den gir uttrykk for betydningen av samarbeidet slik det har utviklet seg etter krigen. Paragrafen er selvsagt ikke tilfredsstillende slik den er formulert, men på den annen side inneholder den også ganske betydelige forbedringer. Her kommer vi inn på forholdet med styringsretten på arbeidsplassen, noe som Norsk Arbeidsgiverforening alltid har stått så steilt på. De endringer vi her har fått gjennomført, betegner et skritt videre, såfremt tillitsmennene forstår å bruke denne bestemmelsen. Det er nødvendig at våre tillitsmenn i større utstrekning spiller på denne avtalen og utnytter den.

Paragrafen ble enstemmig vedtatt.

Paragraf 10 ble enstemmig vedtatt.

Paragraf 11.

Gustav Sjaastad: De endringer som er foretatt i denne paragraf, tilsikter å klargjøre de rettsregler som gjelder. Den nye bestemmelsen sier at arbeidsgiveren ved slik individuell oppsigelse av en tillitsmann må gi ham 4 ukers varsel, om ikke Arbeidervernloven eller arbeidsavtalen gir rett til lenger oppsigelsesfrist. Nå som før gjelder det selvsagt at en slik oppsigelse ikke kan skje uten saklig grunn. I siste avsnitt av paragrafen er det også foretatt en endring. I tilfelle oppsigelse av en tillitsmann, skal arbeidsgiveren varsle de andre tillitsmenn, og de har rett til å vite den grunn arbeidsgiveren har, hvis ikke vedkommende tillitsmann motsetter seg dette, eller en meddelelse vil virke krenkende overfor andre. Det er altså overlatt til den enkelte selv å få en grunngiving av oppsigelsen.

Halfdan Wigaard, Norsk Centralforening for Boktrykkere, Oslo, syntes første punkt ikke var særlig klart. Hva er saklig eller usaklig?

Gustav Sjaastad: Jeg tror at den formulering vi nå har fått skulle være et bedre vern for tillitsmennene. Det skal foreligge saklig grunn for oppsigelse. Det blir ofte retten som må avgjøre dette, og hvis en rett fastslår at det er saklig grunn, kan vi selvsagt ikke ta inn en bestemmelse om beskyttelse mot en slik oppsigelse.

Paragrafen ble enstemmig vedtatt.

Paragraf 12.

Gustav Sjaastad: Dette er helt nye bestemmelser. Det gjelder oppsigelsesfrister for særavtaler. Tidligere har vi ikke hatt noen slike frister. At det er behov for dem, viste en sak vi hadde i Drammen. Det gjaldt en tvist ved Gullaug Fabrikker, hvor arbeiderne hadde fått en midlertidig akkordavtale. De henholdt seg til oppsigelsesfristen i den vanlige avtalen. Det ble prosess, og arbeiderne vant saken for Arbeidsretten. I dette tilfellet gikk det godt, men i mange andre tilfelle kan arbeiderne være interessert i å ha en bestemt frist for oppsigelse av særavtaler. Det er for å gardere seg mot at særavtalene skal løpe parallelt med de vanlige overenskomster, at vi har fått inn disse bestemmelsene.

Paragrafen ble enstemmig vedtatt.

Paragraf 13 ble enstemmig vedtatt.

Paragraf 14.

Gustav Sjaastad: Denne paragraf er helt ny i Hovedavtalen, og den er kommet inn etter krav fra LO. Bakgrunnen for dette kravet er en rettssak som vi hadde på Reistad. Her hadde vi en tvist om permittering i juleuka. Saken kom for retten, og forbundet vant saken i byretten. Norsk Arbeidsgiverforening påanket saken, og i lagmannsretten gikk kjennelsen i Arbeidsgiverforenings favør. Retten hevdet at praksis hadde skapt et permitteringsinstitutt, og det var som følge av dette syn at bedriften fikk medhold. Derfor mente vi at vi måtte få regler i Hovedavtalen som regulerte dette forhold. Vi laget et forslag om permitteringsbestemmelser, men dette ville ikke Arbeidsgiverforeningen godkjenne. Det som blir forelagt her, er et noe avbleket resultat. Permitteringsbestemmelsen er delt opp i flere punkter. I punkt a) heter det at «når partene har truffet avtale om permittering» osv. Da er saken klar. I punkt b) korresponderer bestemmelsen med Arbeidervernlovens paragraf 33, punkt 4, som sier at når det inntreffer brann eller andre katastrofer, inntreffer force majeure, som fritar arbeidsgiveren for oppsigelses- og betalingsplikt. Vi ønsket å få regler som regulerte forholdet i slike tilfelle. Vi forsøkte å få inn en bestemmelse om lønnsplikt, men det lyktes ikke. Det vi heller ikke fikk noe om, var om betaling for korte driftsstanser, f. eks. driftsstanser på noen timer eller en dag, når den elektriske strøm blir borte eller det må foretas reparasjoner, slik at arbeiderne må gå. Arbeidsgiverne var villige til å gå med

på noen utvannede bestemmelser, men vi valte da heller å forbeholde oss adgang til å få tvistene avgjort gjennom domstolene. I punkt c) har vi fått modifisert endel av de bestemmelser som vi hadde i den forrige hovedavtales paragraf 16. Det heter her at når konflikt som omfatter endel av bedriftens arbeidstakere medfører at andre arbeidstakere ikke kan sysselsettes på rasjonell måte, kan permittering foretas. Bestemmelsen har spesiell aktualitet for Forbundet for Arbeidsledere og tekniske Funksjonærer og Handel og Kontor. Når det gjelder punkt d), holdt vi lenge på å trekke i hver vår kant. Vi ville gjerne ha inn ordet «uomgjengelig», og vi holdt på det til siste stund, men det lyktes ikke å få arbeidsgiverne med på dette. Her vil det sikkert bli mye tvistestoff. Punkt e) refererer seg til sedvane. Det siktes til enkelte tilfelle, f. eks. i konfeksjonsindustrien, hvor det er blitt sedvane å permittere folkene ved juletider. I punkt 2 blir det sagt at før det gis varsel om permisjon, skal det konfereres med tillitsmennene i samsvar med paragraf 9. Det skal altså ikke uten videre gis beskjed om permisjon. I punkt 3 blir det også sagt tydelig at det skal gis 14 dagers skriftlig varsel for slik permittering, hvis ikke lov, avtale, arbeidsreglement eller sedvane gir adgang til å gi kortere varsel. Likeledes heter det at når det er mulig, skal varselet angi permisjonstidens sannsynlige lengde. Denne bestemmelse er meget viktig. Hvis det kan påvises at arbeidsgiveren viser mangel på aktsomhet, oppstår det grunnlag for generell erstatningsplikt for bedriften. Når arbeidere blir permittert, vil ganske naturlig det spørsmål melde seg for den permitterte om han skal akseptere permisjonen og sette seg ned og vente på at han blir innkalt til arbeid igjen. Skal han betrakte arbeidsforholdet som avbrutt eller skal han betrakte det som et forhold som fortsatt består? Det er av stor betydning å få klare bestemmelser på dette området. Siste avsnitt i punkt 3 sier at varsel i forbindelse med konflikt ved bedriften skal så langt råd er angi hvilke arbeidstakere som vil bli berørt av den eventuelle permisjonen, og de enkelte arbeidstakere som vil bli berørt av den eventuelle permisjon og de enkelte arbeidstakere som permitteres, skal få bestemt underretning så lang tid forut som mulig. Fra et arbeidsgiversynspunkt er det ikke alltid så greitt å gi et helt presist varsel, når vi på vår side ikke gir opp navnene på hvilke arbeidstakere som blir rammet. Det vi vil ha sikret oss mot, er oppsigelser i utreningsmål. Her må det foregå en skjønnsom avveining, og det pålegges arbeidsgiveren en viss plikt til å angi hvilke arbeidstakere som skal

permitteres. Punkt 4 er et forsøk på å finne fram til løsning av et forhold som har skapt mange vansker i forbindelse med sysselsettingslovens bestemmelser. Her heter det nemlig at for å få stønad av arbeidsledighetsstrygden, må en arbeidstaker være beredt for arbeidsmarkedet. Det er ikke så lett å finne fram til en modus for dette, og jeg tør ikke garantere at den bestemmelse vi her har fått, fører fram. Jeg tror imidlertid at vi har skapt muligheter for en lettere adgang til å få stønad hvis en blir permittert. Punkt 5 inneholder noen av de samme bestemmelser som paragraf 12 i den gamle avtale. Det blir nå nærmere presisert at når arbeidstakere i samsvar med disse bestemmelser er permittert, er de fortsatt knyttet til bedriften og har rett og plikt til å begynne i bedriften igjen, såfremt arbeidsforholdet ikke formelt er opsagt. Bringer bedriften arbeidsforholdet til opphør i arbeidstiden, skal arbeidstakeren ha lønn for den oppsigelsestid som måtte gjelde i den foreliggende situasjon. Her var det om å gjøre å få en klar bestemmelse, slik at arbeidsgiverne ikke kan permittere seg vekk fra oppsigelsesfristen eller lønnsplikten. Nå skal de betale under alle omstendigheter, hvis vedkommende lønnstaker ikke selv har brakt forholdet til opphør. Det eneste unntak fra disse regler er arbeidstakere innenfor de typiske sesongindustrier, f. eks. hermetikkindustrien.

Her avbrøt representantskapet sine forhandlinger. Møtet sluttet kl. 13.

Ettermiddagsmøtet.

Representantskapet tok til med sine forhandlinger igjen kl. 16 med *Bernhard Berntsen* som dirigent. Protokollen fra formiddagsmøtet ble lest og enstemmig godtkjent.

Fortsatt behandling av Hovedavtalen.

Rudolf Eriksen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, syntes det var temmelig vanskelig å ta stilling til så inviklete spørsmål med en gang. Ingen andre av representantskapets medlemmer enn Sekretariatet hadde gjort seg kjent med utkastet til ny hovedavtale. I punkt 2 står det at før det gis varsel om permisjon, skal det konfereres med tillitsmennene i samsvar med paragraf 9. Her burde det i stedet for konfereres ha stått *forhandles*. Uttrykket konferere har ikke samme betydning som forhandle. I punkt 3 står det at varselet skal angi permisjons-

tidens sannsynlige lengde. I vårt forbund har vi fått gjennomført den praksis at hvis en bedrift er nødt til å varsle innskrenkning, må den gi uttrykkelig beskjed om når arbeidet kan gjenopptas. Den nye bestemmelsen i Hovedavtalen vil faktisk bety en svekkelse, og jeg vil derfor foreslå at ordet «sannsynlige» i punkt 3 utgår.

Oscar Kleveland, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Øvre Årdal, var enig med Eriksen i at det var vanskelig for representantskapsmedlemmene å sette seg inn i disse bestemmelsene på stående fot. Jeg har heftet meg ved punkt c i paragraf 14, som etter min mening legaliserer arbeidsgivernes adgang til å oppsi folk under en konflikt. Vi bør ikke i en hovedavtale gi arbeidsgiverne en slik rett. Det er en annen ting jeg har heftet meg ved som står i punkt 5. Der heter det: «Hvis bedriften ønsker det, plikter arbeidstakeren i tilfelle å utføre arbeid for bedriften innenfor denne oppsigelsestid hvis han ikke er i arbeid hos annen arbeidsgiver. Blir en arbeidstaker, hvis arbeidsforhold ikke er sagt opp i permisjonstiden, ikke gjeninntatt etter permisjonstidens utløp, plikter bedriften å betale ham lønn for gjeldende oppsigelsestid.» Det er greit nok med lønn i oppsigelsestiden, men når permitteringen foregår utover oppsigelsen, hva da? Det skulle være slik at arbeiderne fikk lønn hele tiden, som kompensasjon for at de ikke har søkt annet arbeid. Jeg støtter for øvrig Eriksen i det han har sagt om punkt 2. Der bør det stå *forhandle*.

Peder Birkeland, Handel og Kontor, Oslo, ville streke under det som Reidar Eriksen hadde sagt når det gjelder behandlingen av Hovedavtalen. Det er i høy grad å beklage at vi får et slikt opus som vi skal ta standpunkt til med en gang. Det er vel så at LO's sekretariat og administrasjon har vært sterkt opptatt i den siste tiden, men det måtte ha latt seg gjøre å få sendt ut disse dokumenter på forhånd. Spesielt paragraf 14 er av stor betydning for arbeidstakerne. Når det gjelder punkt c, skulle jeg ønske å få nærmere forklaring på hva det ligger i denne bestemmelsen. I punkt 3 står det at ved permittering skal det gis 14 dagers skriftlig varsel, hvis ikke lov, avtale, arbeidsreglement eller sedvane gir adgang til å bruke kortere varsel. Hvorfor står det her bare kortere varsel? I Handel og Kontor har vi opptil 3 måneders oppsigelse. Det er ganske klart at arbeidsgiverne tidligere har kvidd seg for konflikter fordi funksjonærene har så lang oppsigelsestid. Nå hjelper vi arbeidsgiverne og letter dem for denne konfliktbyrde. Her svekker vi vår egen kampkraft. Jeg vet ikke om jeg tar feil

i dette spørsmålet, men jeg vil gjerne ha et svar på det. Andre avsnittet i samme punktet sier at varsel i forbindelse med konflikt ved bedriften skal så langt råd er angi hvilke arbeidstakere som vil bli berørt ved en eventuell permisjon. Denne plikten gir også arbeidsgiverne rett til å ta ut de arbeidstakere som de selv ønsker. De kan således ta først og fremst de organiserte blant funksjonærene. Det vil si at de faktisk får rett til å trakassere våre dyktigste folk. Det forekommer meg at arbeidsgiverne får større rettigheter enn de tidligere har hatt. Jeg kunne tenke meg at siste setning burde formuleres slik: «Hvis ikke lov, avtale, arbeidsreglement eller sedvane gir adgang til å bruke en annen lengde av varsel.»

Gustav Sjaastad: Da jeg redegjorde for disse bestemmelser, sa jeg at de ikke var ideelle. Det er nødvendig å trekke opp bakgrunnen for disse bestemmelsene. Forholdet var at Norsk Arbeidsgiverforening i praksis hadde gjennomført den ordning at de bare slo opp varsel om permisjon. Så fikk vi rettsavgjørelsen for Reistad. I byretten vant vi, men i lagmannsretten ble arbeidsgiverne frifunnet under henvisning til det permitteringsinstitutt, som retten fant at praksis og sedvane hadde instituert. Dette var situasjonen, og derfor tok LO opp kravet om å få disse bestemmelser. Bestemmelsene er ikke ideelle, men vi rakk ikke fram i denne omgangen.

Til Rudolf Eriksen vil jeg si at vi også gjerne ville hatt ordet *forhandle* i stedet for *konferere*. Det hadde unektelig vært bedre om det hadde stått *forhandle*. Det var også vårt prinsipielle forslag, men det gikk ikke gjennom. Vi skal imidlertid være klar over at ordet *konferere* ikke bare betyr at arbeidsgiveren skal sende en melding til tillitsmannen. Også den annen part skal tas med på råd, og vi har fått fastslått at det er tariffstridig bare å slå opp et varsel om permisjon. Når Rudolf Eriksen foreslår at ordet «sannsynlige» skal gå ut, kan vi selvsagt være enige i dette, men det er ikke mulig å få arbeidsgiverne med på det.

Når Kleveland mener at punkt c legaliserer arbeidsgivernes rett til å oppsi folk under konflikt, holder ikke det stikk. Vi må være klar over at arbeidsgiverne har ment at de var berettiget til å permittere på korteste varsel enhver som ikke kunne sysselsettes. For å få noen bedring på dette forholdet, har vi fått gjennomført at det skal gis 14 dagers varsel.

Til Birkeland vil jeg si at punkt 3 refererer seg til at våre forbund ikke vil oppgi til arbeidsgiverne hvem som er organisert. Derfor kan ikke vi heller kreve av arbeidsgiverne at

de helt presist skal kunne angi hvilke arbeidstakere som vil bli berørt. Han skal, som det står i paragrafen, så langt råd er angi hvilke arbeidstakere som vil bli berørt. Dette gir ikke noe hjemmel til trakassering.

Kleveland mente at arbeidsgiveren burde være pliktig til å betale arbeiderne full lønn hvis de ikke kom inn igjen etter stoppen. Hvis arbeidsgiveren har gitt opplysninger som gjør at arbeideren ikke kan bedømme situasjonen fullt ut, og at han av den grunn ikke søker annet arbeid, foreligger det opplagt et erstatningsgrunnlag. Dette har vi også forbeholdt oss å kunne gjøre gjeldende gjennom merknadene til punkt 5. Dette burde selvsagt ha stått klarere i selve bestemmelsene, men vi har ikke nådd lenger fram denne gangen. Bestemmelsen er ny, men den er et forsøk på å regulere et ømtålig forhold i arbeidslivet.

Einar Strand, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, pekte på at paragraf 12 i den tidligere hovedavtale hadde en atskillig klarere bestemmelse når det gjaldt sesongbedrifter enn den bestemmelse som nå var kommet inn i paragraf 14, punkt 5. I merknadene heter det nemlig at «disse regler gjelder ikke for arbeidstakere som tilsies og avsies innenfor de typiske sesongindustrier, f.eks. innenfor hermetikkindustrien». Denne bestemmelsen fratar oss i hermetikkindustrien en tariffrett som vi tidligere har hatt. Jeg vil minne Sjaastad om at vi hadde en disput om dette i forbindelse med utbetaling av arbeidsledighetsstønad. Den nye bestemmelsen vil medføre at 5000—6000 av våre medlemmer nå kommer opp i en utålelig situasjon. Vi har opparbeidet en praksis som vil bli endret ved denne bestemmelse. Det skal avgis svar på dette utkast til ny hovedavtale allerede i morgen, og det forekommer meg at dette blir litt av en sjokkbehandling. Kan vi i det hele tatt fremme nye forslag i forbindelse med Hovedavtalen? Jeg vil forbeholde meg å oppta forslag om at denne bestemmelsen går ut. Jeg håper også at Sekretariatet vil ta hensyn til et slikt forslag.

Gustav Sjaastad: Jeg tror Strand må ha misforstått dette punktet. Merknaden gjelder bare punkt 5.

Einar Strand: Jeg tror ikke jeg har misforstått bestemmelsen. Det står med klare ord i merknaden at disse regler gjelder ikke for hermetikkindustrien.

Erik Eriksen, Norsk Treindustriarbeiderforbund, ville gjerne rette et spørsmål i forbindelse med punkt 3, som sier at det ved permittering skal gis 14 dagers skriftlig varsel hvis ikke lov, avtale, arbeidsreglement eller sedvane gir adgang til å

bruke kortere varsel. Vi har bedrifter som vanligvis sender folk hjem etter middag. Kan en si at dette er en sedvane, når det er blitt brukt gjennom lengre tid?

Punkt 4 skulle etter hva Sjaastad sier sees i sammenheng med loven om arbeidsløshetsstrygd. Vi har flere tilfelle med permittering i ukevis. Bedriftene har imidlertid nektet å gi oppsigelse og dermed hindret folkene i å søke arbeid eller arbeidsløshetsstrygd. Er det noen mulighet for at vi kan få en endring i disse lovbestemmelser, slik at også de permitterte kan få utbetalt trygd? Arbeidsfolk har vanskelig for å forstå bestemmelser som på den ene siden hindrer dem i å søke nytt arbeid og på den andre siden utelukker dem fra arbeidsledighetsstrygd.

Eivind Strømmen, Hotell og Restaurant, ville gjerne bringe på bane et spørsmål i forbindelse med punkt 3. Består trygdepikten under permitteringstiden?

Emil Edvardsen, Norsk Jernbaneforbund, hadde forlangt ordet i forbindelse med punkt 1 a, som sier at permittering kan foretas når partene har truffet avtale om det i samsvar med paragraf 6, punkt 3. Han gikk ut fra at man da også kunne komme inn på paragraf 6. Det gjaldt nemlig spørsmålet om opparbeidelse av virkedager ved forlenget arbeidstid på andre dager. Her oppstår det nemlig mange tvister, fordi arbeidsgiveren nekter å betale overtidsbetaling for slik opparbeidelse av fridager, og taleren kunne være tilbøyelig til å foreslå at en strøk siste setning i merknaden til punkt 3 i paragraf 6 «med mindre disse parter blir enige om noe annet».

Peder Birkeland, Handel og Kontor: Sjaastad svarte ikke på det jeg spurte om. Det er riktig at vi ikke skal oppgi navnene, men hvordan skal man da få oversikt over de organiserte og de uorganiserte. Vi har i ethvert fall ikke interesse av å beskytte de uorganiserte. Det jeg er redd for, er at vi vil komme op i den situasjon at arbeidsgiverne plukker ut de organiserte funksjonærene. Jeg vil også spørre om den nåværende lov gir adgang til å si opp med kortere varsel enn den frist som er bestemt i tariffen. Hvis ikke, vil det bare ha virkning for de organiserte funksjonærer. De uorganiserte vil bli beskyttet. Jeg vil også presisere at det vil være uriktig å si opp med et kortere varsel ved permittering. Det er i strid med de rettigheter vi har i oppsigelsesbestemmelsene i tariffene. Jeg tillater meg derfor å oppta følgende forslag til paragraf 14, punkt 3, 1. avsnitt:

«Ved permittering skal det gis 14 dagers skriftlig varsel, såfremt dette ikke er i strid med lov, avtale, arbeidsreglement eller sedvane. Når det er mulig, skal varselet angi permisjonstidens sannsynlige lengde.»

Etter forslag av *dirigenten* ble det nå satt strek, men forslagene fra Strand og Rudolf Eriksen ble tillatt fremsatt.

Rudolf Eriksen, Bekledningsarbeiderforbundet, opptok nå sitt forslag om at ordet «sannsynlig» i femte linje i paragraf 14, punkt 3, går ut. Taleren sluttet seg også til Edwardsens antydde forslag om at siste punkt i paragraf 6, punkt 3 (merkningen), gikk ut.

Thorbjørn Wiik, Norsk Tobakkarbeiderforbund, kritiserte behandlingen av Hovedavtalen. Det var vanskelig å gjøre seg opp en mening om disse innviklede bestemmelser med en gang. Når det gjelder oppsigelsesfristen, har det innarbeidet seg en praksis ved en rekke bedrifter, og ved de nye bestemmelsene i Hovedavtalen vil det bli slått ben under denne praksis.

Gustav Sjaastad: Det er ikke så greitt å lage slike avtaler. På den ene siden skal vi gjøre bestemmelsene slik at arbeidstakerne skal få arbeidsledighetsbidrag — det vil si at arbeidsforholdet skal opphøre — og på den andre siden vil Strømmen at syketrygdplikten skal bestå, og da må som kjent arbeidsforholdet vedvare. Nå skal jeg opplyse at det er helt på det rene at syketrygdplikten består, og arbeidstakerne får stønad under sykdom. Når det gjelder spørsmålet om arbeidsledighetsstønad, vet vi ikke om de nye bestemmelsene fører fram. Vi har imidlertid ikke kommet lenger, og jeg tør altså ikke garantere noe sikkert i denne forbindelse.

Til Wiik vil jeg si at hvis man gjennom sine tariffen har oppnådd bedre betingelser, så skal de alltid gå foran.

Jeg må erklære meg enig med Birkeland i at bestemmelsene i punkt 3 ikke er helt presise. Årsaken til det er at vi ikke har villet akseptere kravet om å oppgi navnene. Da sier arbeidsgiverne på sin at de heller ikke kan angi med nøyaktighet hvilke arbeidstakere som skal permitteres. Vi må se det hele i sammenheng.

Det kan selvsagt settes fram en rekke forslag i forbindelse med dette utkast til ny hovedavtale. Det er ikke vanskelig å finne fram til bedre formuleringer enn de som vi har stridd oss fram til. Men da må en også ta konsekvensen av dette og stemme mot Hovedavtalen i sin helhet.

Konrad Nordahl ville si til Edwardsen i Jernbaneforbundet at spørsmål om overtidsbetaling ved opparbeidelse av fridagen ofte var blitt forelagt Landsorganisasjonen. Offisielt svarer vi alltid at de skal forlange overtidsbetaling. Men vi har jo kjennskap til at de fleste — og de spør ikke oss på forhånd — opparbeider slike fridager uten å få overtidsbetaling. Det er derfor vi har modifisert denne bestemmelsen i Hovedavtalen. Det er imidlertid klart at hvis arbeidsgiveren forlanger en slik opparbeidelse av fridager, så kan vi med tariffavtalen i hånden kreve overtidsbetaling. Hvis derimot arbeiderne ber om dette, kan arbeidsgiverne si at de ikke vil ha noen ekstra utgifter. Her må altså partene bli enige seg imellom.

Det er rettet kritikk mot den formulering som paragraf 14 har fått. Det er ingen ting i veien for at vi kan falle tilbake på de gamle bestemmelser, men jeg tror at totalt sett er den nye paragrafen bedre enn de gamle bestemmelser.

Vi er oppmerksom på det som Strand nevnte. På det punkt skal vi forsøke å få en rettelse. Det er mulig det kan gå, uten at jeg i dag kan si noe bestemt om det. Men dette med å sløyfe ordet «sannsynlige», tror jeg neppe går.

Rudolf Eriksen (avbryter): Men arbeidsgiverne i vår bransje angir i dag permisjonstidens lengde.

Konrad Nordahl: Ja, det er vel fordi de vet det bestemt.

Rudolf Eriksen: Ja, vi forlanger det.

Konrad Nordahl: Men i de bransjer hvor de ikke kan gjøre dette, der hvor markedsforholdene ligger slik an at de ikke har noen mulighet for å angi permisjonstidens lengde? Det gjelder industrier som er sårbare overfor konjunktorene. Der kan vi ikke kreve at arbeidsgiverne nøyaktig på datoen skal angi hvor lang permisjonstiden blir. Vi er jo tross alt realister. Og vi må vel medgi at det ikke bare er ondskap i arbeidsgiverne heller. Jeg tror det er umulig å få noen endring på dette punktet.

Einar Strand, NNN, takket Nordahl for den velvillige holdning han hadde vist og opptok sitt forslag, som var sålydende:

«Nye forhandlinger søkes opptatt med sikte på å få strøket første punktum i merknad under punkt 5 i paragraf 14 med sikte på å få inntatt de rettigheter sesongarbeidere hadde ifølge tidligere hovedavtales paragraf 12, punkt 1.»

Dirigenten foreslo at forslagene fra Strand, Birkeland og Rudolf Eriksen ble oversendt til Sekretariatet.

Konrad Nordahl: Vi skal avgi svar når det gjelder Hovedavtalen i morgen kl. 13. Vi skal, som jeg tidligere nevnte, forsøke å få en endring i det punktet som Strands forslag tar sikte på, men jeg kan ikke anbefale Rudolf Eriksens forslag.

Ved voteringen ble innstillingen vedtatt, og de andre forslag ble oversendt Sekretariatet.

Paragraf 15.

Gustav Sjaastad: Denne paragrafen er helt ny. Den tar sikte på å regulere arbeidsforholdene under strømstans. Før var det slik at en arbeider ikke hadde plikt til å arbeide på forskjøvet arbeidstid hvis det stred mot arbeidsreglementet. Nå sier vi i denne paragraf at arbeideren blir tariff-forpliktet til å finne seg i en forskjøvet arbeidstid uten ekstra godtgjørelse for arbeid i tiden fra kl. 6 til kl. 20. For arbeid på forskjøvet tid utenom dette tidsrom skal det betales 20 prosent tillegg til den ordinære lønn. I punkt 2 blir det foretatt visse begrensninger. Det heter her at bedriften har plikt til å forskyve arbeidstiden til andre tidspunkter av døgnet hvis det derved kan opprettholdes drift på ikke mindre enn gjennomsnittlig 30 timer pr. uke, hvorav minst 4 timer pr. dag. Bedriftens plikt kan bringes til opphør med en ukes varsel. Når det gjelder skiftarbeiderne, har vi ikke kommet fram til noen generelle regler, og der må en i de enkelte tilfelle finne fram til regler. Denne avtalen er i samsvar med de avtaler som ble truffet i Kristiansund N i forbindelse med strømstansen der oppe. I dag har vi som sagt ingen bestemt avtale, men med denne bestemmelse får vi regulert et forhold som det lett kan oppstå tvist om.

Bjarne Dahlberg, Norsk Bakerforbund, gikk ut fra at denne bestemmelse ikke suspenderte de avtaler som forbundet alt hadde.

Paragrafen ble enstemmig vedtatt.

Paragraf 16.

Gustav Sjaastad: Denne paragraf tar sikte på å gjøre det mulig at tvister om betaling for 1. og 17. mai kan prøves ved arbeidsrett.

Paragrafen ble enstemmig vedtatt.

Paragraf 17.

Gustav Sjaastad: I disse bestemmelser, som tidligere fantes i paragraf 12, punkt 3, har vi flere ganger forsøkt å få end-

ringer, men det har ikke lyktes å komme fram til helt tilfredsstillende formuleringer. Det har vi heller ikke denne gangen, men vi har fått en liten modifisering, idet det nå heter at «arbeider som blir avskjediget, har også rett til sluttattest, men arbeidsgiveren kan på denne anføre avskjedigelsesgrunnen».

Thorbjørn Wiik, Tobakksarbeiderforbundet: Vi er kanskje, som Sjaastad sier, kommet et stykke videre, men jeg er ikke så helt sikker på om dette er noen forbedring. Vi er blant de forbund som har presset på for å få en forandring i disse bestemmelser. Det er jo ikke noe hyggelig å få anført på sluttattestene «Fyll eller tjueri». Vi har fått gjennomført at fabrikkene gir sluttattester uten å angi avskjedigelsesgrunnen. Jeg er redd for at når det nå står i den nye hovedavtalen at arbeidsgiveren kan anføre avskjedigelsesgrunnen, vil dette bli gjort.

Konrad Nordahl: Vi regner med at arbeidsgiverne i de fleste tilfellene ikke vil anføre avskjedigelsesgrunnen.

Paragrafen ble enstemmig vedtatt.

Paragraf 18.

Gustav Sjaastad: Alle vil vite at dette har vært en av de vanskeligste paragrafene vi har arbeidet med ved revisjonen av Hovedavtalen, og det har ikke gått stort lettere denne gangen. En ting er helt på det rene, at paragraf 18 er vesentlig bedre enn de bestemmelser vi hadde i den gamle hovedavtales paragraf 11. De vesentligste forandringer er foretatt i punktene 5 og 6. Før var situasjonen den at en hvilken som helst bedrift på et hvilket som helst tidspunkt kunne gå inn i NAF og dermed bringe en konflikt til opphør og også få gjort gjeldende den landsoverenskomst som var inngått mellom NAF og vedkommende forbund.

Vi hadde således et tilfelle i treindustrien hvor bedriften hadde vært ute i konflikt i 2 måneder og at den så gikk inn i Arbeidsgiverforeningen, med den følge at arbeiderne måtte gjenoppta arbeidet og gå med på de gjeldende lønninger. Etter de nåværende bestemmelser i Hovedavtalen var det ikke spørsmål om noen etterbetaling for den tid som var gått før bedriften gikk inn i NAF. Under forhandlinger om den nye Hovedavtalen gikk vi inn for at arbeidsgiverne ikke skulle kunne påberope seg denne paragraf etterat den tvungne megling var avsluttet. Så langt nådde vi ikke, men vi kom et stykke på vei. I det nye punkt 5 sies det nå at «foreligger det ved innmelding av en bedrift plassoppsigelse til støtte for krav om å få opprettet tariffavtale ved bedriften eller er megling besluttet, kan det

ved nemnd fastsettes at det for utført arbeid i det forløpne tidsrom helt eller delvis skal etterbetales i samsvar med de lønnssetninger som gjøres gjeldende for bedriften». Når det dreier seg om nyopprettelse av tariffavtale ved bedriften, kan dog etterbetaling ikke gjøres gjeldende for et tidsrom som går lenger tilbake enn 1 måned etter at det ble framsatt skriftlig tarifforslag fra arbeidernes organisasjon. Hvis det dreier seg om revisjon av tidligere tariffavtale for bedriften, kan etterbetaling ikke gjøres gjeldende før fra det tidspunkt den tidligere tariffavtale løp ut.

Det er altså nå mulig for den nemnd som er omtalt i punkt 3 og som skal bestå av en representant for hver av partene og med en nøytral oppmann som oppnevnes av Riksmeglingsmannen hvis partene ikke blir enige om oppnevningen, å gå til etterbetaling etter denne bestemmelse i Hovedavtalen. Noe slikt har vi ikke hatt tidligere, og jeg tror at denne bestemmelse dekker opp noen av de ankepunkter vi har hatt mot Hovedavtalen før.

Punkt 6 rører ved et stridspunkt som melder seg når en bedrift går inn i NAF og som har hatt avtaler med visse særfordeler for arbeiderne. Her har vi fått inn en regel som for de fleste lønnstakere vil bety en sikring. Det heter at hvis arbeidere ved nyinnmeldt bedrift tidligere har hatt visse fordeler som etter vanlig praksis ikke reguleres etter tariffavtale, kan slike fordeler fortsatt bestå for de enkelte arbeidere så lenge de er knyttet til bedriften. Dette gjelder f. eks. pensjonsordninger, vederlag for fravær som skyldes arbeidsulykker eller sykdom samt emolument. Riktignok har Arbeidsgiverforeningen her fått inn et forbehold som sier at NAF kan kreve at også slike fordeler kan sløyfes, hvis det foreligger «særegne forhold». Oppstår det i denne forbindelse tvist som ikke løses ved forhandlinger i samsvar med paragraf 2, skal den avgjøres ved nemnd i henhold til punkt 3 foran. Det var som nevnt arbeidsgiverne som forlangte dette forbeholdet, og med «særegne forhold» mente de slike fordeler som utgjorde en vesentlig del av lønnen. De nevnte bl. a. som eksempel en bedrift i Nord-Norge hvor arbeiderne fikk gratis fisk til husbehov, fri leilighet og fritt brenne. Disse særfordeler var en vesentlig del av lønningene. Skulle disse særfordeler bestå når det ble opprettet vanlig tariffavtale, ville det bli et skjevt forhold.

Også dette punkt er en vesentlig forbedring for de fleste lønnstakere, men det er én gruppe som mener at de kan bli

skadelidende. Det gjelder rutebilsjåfører utenfor Oslo, som har særfordeler i sine tariffer. De har lønn under sykdom, fri trygdekasse og fri uniformer. Vi har vurdert dette forholdet meget nøye. Vi kunne vanskelig være med på en hovedavtale som førte til at en gruppe mistet sine særfordeler, men på en annen side ville de fleste lønnstakere bli beskyttet av disse bestemmelser. Her måtte vi foreta en avveining, og vi kom til at vi måtte gå med på disse bestemmelsene. For dette punkts vedkommende har representanten for Transportarbeiderforbundet dissenter i Sekretariatet.

Olaf Askeland, Norsk Transportarbeiderforbund: Det er helt riktig som Sjaastad sier at jeg har dissenter i forhandlingskomiteén og i Sekretariatet. Vi gir her NAF en konsesjon de ikke har behov for. I punkt 5 sikrer vi arbeidere ved bedrifter som går inn i NAF de særfordeler de har, men i punkt 6 gir vi disse på båten. Vi kjenner NAF's standpunkt når det gjelder de tariffer som sikrer arbeidere lønn under sykdom. Det har imidlertid lyktes for oss å få innført denne bestemmelse i de rutebilselskaper som står utenfor NAF. Selv etterat disse selskaper gikk inn i NAF, har vi fått Arbeidsgiverforeningen i en protokolltilførsel til å gå med på dette med lønn under sykdom. Mengden av selskaper som er gått inn i NAF er økt, og Arbeidsgiverforeningen har etter hvert blitt mer og mer forbannet på dette forholdet. Det førte til at de også brakte spørsmålet inn for Arbeidsretten, men vi vant denne saken. Siden har NAF stadig plukket på denne bestemmelsen. Vi har hittil klart å avvise disse kravene, men når de ikke er kommet fram hovedveien, tar de bakveien gjennom hovedavtalen. Riktignok sier Sjaastad i en annen forbindelse at tariffavtalens bestemmelser går foran, men for å gardere seg mot dette, har arbeidsgiverne fått inn denne spesielle bestemmelsen i punkt 6. Det er riktig at arbeidsgiverne har gitt noe kjøp på den ene siden, men de tar mye igjen. Det er helt på det rene at disse bestemmelser i punkt 6 er myntet på vår avtale, og det er ikke tvil om at de vil forsøke seg ved neste korsvei.

Sjaastad nevner at det skal helt «særegne forhold» til før særfordeler skal falle vekk, men jeg tror ikke at dette holder i forbindelse med våre avtaler med rutebilselskapene. Jeg er fullt klar over at det er vanskelig eller helt umulig å få noen endring for dette punkts vedkommende. Imidlertid anser vi dette punkt for så betydningsfullt at vi ikke kan stemme for det. Jeg må derfor oppta følgende forslag:

«Det søkes å nå fram til en annen og bedre utforming av paragraf 18, punkt 6, slik at økonomiske fordeler arbeiderne var sikret gjennom tariffavtale mens bedriften sto utenfor NAF, bibeholdes.»

Hvis dette forslag ikke blir vedtatt, blir jeg nødt til å stemme mot hele Hovedavtalen.

Konrad Nordahl: Nå står vi overfor et valg. Skal vi velge det vi har oppnådd her, som betyr store fordeler for den vesentligste del av lønnstakerne, eller skal vi slå vrak på det, fordi en bestemmelse kan virke uheldig for én gruppe, nemlig rutebilsjåførene utenfor? Det gjelder bare denne ene tariffavtalen, som har bestemmelser om lønn under sykdom. Nå vet vi at dette med lønn under sykdom ikke lenger er noe stort prinsipp for NAF. De har i den nye avtalen gått med på å yte godtgjørelse for sykdom etter bedriftsulykke, og de er heller ikke fremmed for at vi i neste omgang kan komme med krav om lønn under vanlig sykdom. Det er mulig jeg tar feil, men jeg tror det skal bli vanskelig for Arbeidsgiverforeningen å krevne noen forandring i tariffbestemmelser om lønn under sykdom for busselskaper som melder seg inn i NAF. Og hvis de gjør det, tror jeg ikke en nemnd som skal oppnevnes etter punkt 3 vil ta vekk en slik bestemmelse. Her står vi ikke overfor et både—og, men et enten—eller. Skal vi legge hovedvekten på den lille tariffavtalen eller skal vi vrake hele Hovedavtalen? Vi kom ikke lenger ved forhandlingene, og vi kan neppe regne med noen forbedringer på dette punktet.

Olaf Askeland: Det er riktig at det gjelder bare en tariffavtale, men den omfatter langt over hundre rutebilselskaper.

Gustav Sjaastad mente at Transportarbeiderforbundet hadde to sikringspunkter. På den ene siden kan de påberope seg at NAF har nøyaktig samme tariffbestemmelser i rutebilselskapene i Oslo. Indirekte kan de også påberope seg ordene «særegne forhold». Jeg vil også i likhet med Nordahl peke på at spørsmålet om lønn under sykdom ikke lenger er noe prinsipp-spørsmål for NAF.

Dirigenten foreslo Askelands forslag oversendt Sekretariatet, og dette ble enstemmig vedtatt. Paragrafen ble deretter enstemmig vedtatt.

Paragraf 19.

Gustav Sjaastad: Denne paragrafen angår arbeidere som inntrer i AFL i løpet av en tariffperiode. Bestemmelsen var før

i paragraf 11, punkt 2. Det er vesentlig de tidligere bestemmelser, og den nye formulering er ikke helt tilfredsstillende. De er noe utførligere, og sett i sammenheng må de kanskje sies å være noe bedre.

Fritz W. Hannestad, Forbundet for Arbeidsledere og tekniske Funksjonærer, pekte på merknaden som sier at «som arbeidere i denne paragraf forstås ikke arbeidsledere i administrativ stilling». Vi har jo mange stridigheter når det gjelder NAF og forståelsen av uttrykket arbeidsledere i administrativ stilling.

Konrad Nordahl: Det skulle vel ikke være nødvendig å komme nærmere inn på det forholdet, for nå er det jo meningen å oppta forhandlinger om en spesiell hovedavtale for arbeidsledere og tekniske funksjonærer.

Paragrafen ble enstemmig vedtatt.

Også paragrafene 20 og 21 ble enstemmig vedtatt.

Paragraf 22.

Gustav Sjaastad: Her er det bare foretatt en mindre tilføyelse. Den åpner adgang til å bruke uravstemning ved behandling av tarifforslag.

Paragrafen ble enstemmig vedtatt.

Gustav Sjaastad: De resterende paragrafer er i samsvar med den tidligere hovedavtale.

Paragrafene 23 og 24 ble enstemmig vedtatt.

Dirigenten tok hele forslaget til ny hovedavtale opp til votering, og det ble vedtatt mot 3 stemmer.

Etter forslag av **Konrad Nordahl** ble det vedtatt at representantskapet skulle fortsette sine forhandlinger til kl. 19.30 for å kunne bli tidsnok ferdig.

Vedtekter for de lokale faglige samorganisasjoner.

Sekretariatet la fram følgende innstilling:

§ 1.

Samorganisasjonen er en sammenslutning av alle fagforeninger i byer og på steder hvor flere enn ett forbund har avdelinger, og som er tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. For enkelte forbund eller fagforeninger kan Sekretariatet i spesielle tilfelle gjøre unntak.

Samorganisasjonen er bindeleddet mellom fagforeningene i vedkommende by eller distrikt og hjelpeorgan for Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. Samorganisasjonens virkeområde fastsettes i samråd med Sekretariatet.

§ 2.
Formål.

I samsvar med Landsorganisasjonens vedtekter skal Samorganisasjonen:

- a) innenfor sitt område fortsette utbyggingen av fagorganisasjonen og i samarbeid med nærstående organisasjoner verne og fremme lønnstakernes faglige, økonomiske, sosiale og kulturelle interesser,
- b) i samarbeid med den stedlige AOF-organisasjon å drive planmessig opplysningsarbeid på det faglige, kooperative og det økonomiske område i samsvar med de retningslinjer som er trukket opp av Kongressen, Representantskapet eller Sekretariatet,
- c) delta i den samfunnsmessige planlegging av arbeidslivet for å sikre full sysselsetting,
- d) delta i utbyggingen av et rasjonelt bedriftsliv for derved å legge grunnlaget for en høyere levestandard,
- e) bistå fagforeningene ved forhandling i tvistesporsmål, avgi uttalelser til forbund og Landsorganisasjonen og lede fellesarrangementer for fagforeningene innenfor virkeområdet,
- f) medvirke ved innsamlinger, arrangere 1. mai og i samråd med Landsorganisasjonen planlegge og sette ut i livet tiltak som det blir gjort vedtak om,
- g) utføre oppdrag som blir pålagt av Sekretariatet, herunder ledelse av valget av representanter til Landsorganisasjonens representantskap og kongress i samsvar med Landsorganisasjonens vedtekter,
- h) representere de organiserte lønnstakere i offentlige institusjoner, innstille på medlemmer i offentlige komitéer og utvalg som de fagorganiserte lønnstakere har interesse av å være representert i.

§ 3.
Samorganisasjonens organer.

Samorganisasjonens organer er:

1. Arsmøte.
2. Felles fagforeningsstyremøter, representantskap, jfr. § 12.
3. Styre.

§ 4.
Styret.

Styret skal bestå av minst 5 representanter og varamenn. Antall styremedlemmer med varamenn bestemmes av årsmøtet under hensyntagen til Samorganisasjonens arbeidsområde. Styret skal ikke i noe tilfelle bestå av flere enn 11 medlemmer.

§ 5.
Styrets gjøremål.

Styret har

- a) å påse at lønnstakernes organisasjonsmessige sosiale, og kulturelle interesser blir varetatt i samsvar med § 2,
- b) å lede Samorganisasjonens daglige virke i samsvar med Landsorganisasjonens vedtekter og vedtak gjort av LO's organer,
- c) å avgi årsmelding og regnskap som i god tid før årsmøtet sendes de tilsluttede fagforeninger. Regnskap føres for kalenderåret,
- d) å utarbeide forslag til dagsorden og innkalle til felles fagforeningsstyremøter, representantskapsmøter og årsmøter med minst 14 dagers varsel,
- e) å utarbeide budsjett for kommende driftsår,
- f) å planlegge og iverksette agitasjon,

- g) å påse at de fast ansatte tillitsmenn handler i samsvar med instruks og vedtak avgjort av Samorganisasjonens og Landsorganisasjonens organer.

§ 6.

- a) Styret har møte så ofte formannen bestemmer eller når 2 medlemmer forlanger det.
- b) Over møtene føres protokoll som underskrives av de som deltar i møtet. Styret er vedtaksført når mer enn halvparten av medlemmene er til stede.
- c) Uteblir et medlem uten gyldig grunn fra 3 på hinannen følgende møter, kan vedkommende settes ut av styret, og varamannen rykker inn som fast medlem.
- d) Møtet ledes av formannen og i dennes fravær av varaformannen. Ved stemmelikhet gjør møtelederens stemme utslaget.

§ 7.

Felles møte av fagforeningsstyrene eller møte i Representantskapet holdes så ofte styret finner det nødvendig, eller når krav herom foreligger fra en fjerdedel av de tilsluttede foreninger.

En gang i året — mars/april — avholdes ordinært årsmøte av fagforeningsstyrene/Representantskapet.

§ 8.
Årsmøtets myndighetsområde.

Årsmøtet er Samorganisasjonens høyeste myndighet. Det har

- a) å behandle og gjøre vedtak i alle saker som er ført opp på den vedtatte dagsorden. På dagsordenen skal alltid stå behandling av årsmelding, regnskap for foregående år samt revisors beretning,
- b) å velge styre og revisorer. Formann, kasserer og sekretær velges ved særskilt valg,
- c) å fastsette foreningens kontingent til Samorganisasjonen.

§ 9.
Kontingent.

Til dekning av Samorganisasjonens utgifter til lønninger, kontor, agitasjon, møter, opplysningsarbeid og eventuelle arrangementer utlignes en kontingent på de tilsluttede fagforeninger som fastsettes av årsmøtet. Kontingenten må ikke overstige kr. 0,10 for heltbetalende og kr. 0,05 for halvtbetalende medlemmer pr. uke. Samorganisasjonen kan, hvis kontingenten er utilstrekkelig til dekning av Samorganisasjonens utgifter for å utføre et effektivt faglig arbeid i vedkommende arbeidsområde, søke Landsorganisasjonen om tilskudd til sin virksomhet.

Ved eventuell søknad til Sekretariatet må budsjettforslag og alle opplysninger om virksomheten foreligge. Sekretariatet kan ikke innvilge tilskudd før Samorganisasjonen har utnyttet sin rett til å utligne maksimumskontingenten, kr. 0,10 for heltbetalende og kr. 0,05 for halvtbetalende pr. uke.

§ 10.
Tillitsmenn og funksjonærer i Samorganisasjonen.

- a) Valte og ansatte tillitsmenn og funksjonærer har til enhver tid å rette seg etter de vedtak som er gjort av Samorganisasjonens organer. Styret skal utarbeide instruks for stillingene, som forelegges årsmøtet til vedtakelse.

- b) Tillitsmenn kan suspenderes av styret. Suspensjonen kan skje med bi-behold eller tap av lønn. Suspensjonen forelegges første årsmøte til endelig avgjerd.
- c) Funksjonærer kan oppsies av styret med de frister som er avtalt i til-settingsvilkårene.

§ 11.

Revisjon.

Årsmøtet velger 2 revisorer som har å gjennomgå Samorganisasjonens regnskap i samsvar med Landsorganisasjonens instruks. Revisjonsprotokollen skal legges fram for styret og årsmøtet. Til årsmøtet utarbeider revisorene rapport. Revisorene skal være til stede på årsmøtet.

§ 12.

I byer hvor fagforeningenes antall overstiger 40, opprettes representant-skap som besluttende organ og med samme myndighet som felles fagfor-eningsstyremøter.

Forslag til representantskapsordning godkjennes av Sekretariatet.

§ 13.

På de steder hvor Landsorganisasjonen har opprettet distriktskontor, plikter disse kontorer å utføre det kontormessige arbeid for Samorganisa-sjonen på stedet.

Utgifter utover det rent kontormessige må Samorganisasjonen bære selv i henhold til § 9.

§ 14.

I de tilfelle hvor forbund har organisert distriktsvise foreninger (eksem-pelvis Norsk Jernbaneforbund, Norsk Lokomotivmannsforbund, Norsk Post-forbund, Norsk Telegraf- og Telefonforbund, Norsk Tjenestemannslag og Norsk Arbeidsmandsforbund for jernbane- og veganelleggene), må medlem-skapet i de enkelte samorganisasjoner ordnes slik at de medlemmer av oven-nevnte distriktsforeninger som har sitt arbeid innenfor Samorganisasjonens område, sluttet til denne som gruppe. Som ledelse for vedkommende gruppe velges et styre. Dette gruppestyre har de samme rettigheter som fagfor-eningsstyrene innenfor Samorganisasjonen.

§ 15.

Disse vedtekter gjelder for de lokale faglige samorganisasjoner og kan ikke fravikes av den enkelte samorganisasjon. Eventuelle tilføyelser og endringer Samorganisasjonen måtte vedta på grunn av spesielle forhold i distriktet, må godkjennes av Landsorganisasjonens sekretariat.

Alf Andersens redegjørelse.

Sekretær Alf Andersen ga en redegjørelse for denne saken og uttalte herunder bl. a.: Da Kongressen i fjor behandlet om-leggingen av samorganisasjonene, ga den Representantskapet fullmakt til å vedta mønstervedtekter for de lokale samorga-nisasjoner og fullmakt til å opprette distriktskontorer og fast-sette hvor disse skulle ligge. I henhold til denne fullmakt be-sluttet forrige representantskapsmøte å opprette 6 distrikts-

kontorer. Dette representantskap skal vedta mønstervedtekter og ta standpunkt til opprettelsen av et distriktskontor i Finn-mark. Når det gjelder de øvrige distrikter, er det meningen å ta disse etter hvert.

Før jeg går over til å redegjøre for forslaget til vedtekter, vil jeg gjerne presisere at Kongressen i prinsippet godtok komitéens innstilling når det gjaldt omleggingen av samorganisa-sjonene. Det er på denne bakgrunn at vedtektene er laget. Jeg skal så si noen ord om enkelte punkter i vedtektene.

I paragraf 1 heter det at Samorganisasjonen er en sammen-slutning av alle fagforeninger i byer og på steder hvor flere enn ett forbund har avdelinger. Jeg vil gjøre oppmerksom på at det på Kongressen ble fremmet to forslag om frivillig med-lemskap i Samorganisasjonen. Forslagene ble oversendt til Sekretariatet, og vi har vurdert disse forhold meget omhygge-lig. Den komité som forberedte saken for Kongressen gikk inn for obligatorisk medlemskap som tidligere, og det ble i innstillingen ikke nevnt noe om frivillig medlemskap. Repre-sentantskapet har derfor ikke adgang til å bryte dette prin-sippet. Det er en regel som vi må holde fast ved inntil Kon-gressen fatter et annet vedtak. Sekretariatet har imidlertid ment at det vil være riktig å ta med en spesiell unntaksbe-stemmelse. Derfor heter det i paragraf 1: «For enkelte forbund eller fagforeninger kan Sekretariatet i spesielle tilfelle gjøre unntak.» Det gjelder en rekke grupper, og Sekretariatet bør ha adgang til å gi dispensasjon. Selve prinsippet om obliga-torisk medlemskap er opprettholdt.

Paragraf 2, formålsparagrafen, bygger vesentlig på komitéens innstilling og de tidligere vedtekter. Den atskiller seg imidler-tid noe fra de tidligere vedtekter. Vi har tatt med punktene c og d som er nye, og de er for så vidt en konsekvens av den nye formålsparagrafen i LO's vedtekter.

I paragraf 3 er det slått fast at Samorganisasjonens organer er 1. Årsmøte, 2. Felles fagforeningsstyremøte (Representant-skap), jfr. § 12, og Styret. Det er gjort et unntak fra regelen om at felles fagforeningsstyremøte er høyeste organ, men dette skal jeg komme tilbake til under omtalen av paragraf 12.

Paragraf 4 bestemmer at styret skal bestå av minst 5 repre-sentanter, men ikke i noe tilfelle av flere enn 11.

Paragraf 5 omhandler styrets gjøremål. Den er i samsvar med vanlig praksis og tidligere vedtekter.

Paragraf 6 er likeledes i samsvar med tidligere vedtekter. Det gjelder også paragraf 7.

I paragraf 8 blir årsmøtets myndighetsområde trukket opp, og det blir her fastslått at årsmøtet er Samorganisasjonens høyeste myndighet.

I paragraf 9 finner en bestemmelsen om kontingenten. I komitéens innstilling var det enstemmighet om 10 øre for heltbetalende og 5 øre for halvtbetalende pr. uke. Kontingenten skal fastsettes av årsmøtet, og Samorganisasjonen kan hvis kontingenten er utilstrekkelig til dekning av Samorganisasjonens utgifter for å utføre et effektivt faglig arbeid i vedkommende arbeidsområde, søke Landsorganisasjonen om tilskudd til sin virksomhet. Forutsetningen for tilskudd er imidlertid at Samorganisasjonen har utnyttet anledningen full ut til å utligne foranstående kontingent.

Paragrafene 10 og 11 er det ikke nødvendig å hefte seg noe ved, da de er i samsvar med de tidligere vedtekter.

I paragraf 12 har vi vært nødt til å ta inn en bestemmelse som bryter med fagkongressens prinsipp om at det er fagforeningsstyremøtene og årsmøtene som er høyeste myndighet. Paragraf 12 sier at i byer hvor fagforeningenes antall overstiger 40, opprettes representantskap som besluttende organ, og med samme myndighet som felles fagforeningsstyremøter. Forslag til representantskapsordning godkjennes av Sekretariatet. Vi har funnet å måtte åpne adgang til opprettelse av representantskap av rent praktiske grunner. Felles fagforeningsstyremøter ville i enkelte byer bli så store at en ikke kunne skaffe lokaler til å holde dem i. De ville heller ikke bli arbeidsdyktige. Antagelig vil det dreie seg om en 6—7 byer, Oslo, Trondheim, Bergen, Stavanger, Drammen, Fredrikstad og Tønsberg. Det kan være delte meninger om hvorvidt 40 er det riktige tallet, men her må vi ta standpunkt til prinsippet om opprettelse av representantskap. Hvis omlandet til enkelte mindre byer blir trukket inn i Samorganisasjonens arbeidsområde, kan det også bli tale om flere byer enn de jeg nevnte.

Paragraf 13 er i samsvar med komitéens innstilling.

I paragraf 14 er det bestemmelser om hvordan distriktsvise foreninger som bl. a. Norsk Jernbaneforbund, Norsk Lokomotivmannsforbund og andre forbund har, skal ordne medlemskapet i de enkelte samorganisasjoner.

Paragraf 15 bestemmer at disse vedtekter gjelder for de lokale faglige samorganisasjoner, og at de ikke kan fravikes av den enkelte samorganisasjon. Hvis en vil ha tilføyelser eller endringer, må disse godkjennes av Landsorganisasjonens sekretariat.

Dette forslaget til normalvedtekter bygger i alt vesentlig på komitéens innstilling, og det er to prinsipper som er fastslått, nemlig obligatorisk medlemskap, og at det er fagforeningsstyremøtene som er det høyeste organ. Sekretariatet har nedsatt en spesiell komité for å arbeide med og tilrettelegge omlegningen av samorganisasjonene for Sekretariatet. Komitéen består av Klaus Kjelsrud, Thorleif Andresen og Alf Andersen. Vi har fremmet forslaget om mønstervedtekter og skal arbeide videre med spørsmålet. Komitéen har sendt ut en anmodning til samorganisasjonene om å kartlegge sine distrikter, slik at en kan finne fram til de mest hensiktsmessige grenser. Vi har ennå ikke fått svar fra alle samorganisasjoner, men når alt materiale foreligger, er det meningen å trekke opp grensene for samorganisasjonenes arbeidsområde.

Jeg tillater meg å ta opp Sekretariatets forslag til mønstervedtekter.

Behandlingen av de enkelte paragrafer.

Etter forslag av *dirigenten* gikk en straks over til å behandle vedtektene paragraf for paragraf.

Paragraf 1.

Ing. Henriksen, Norsk Transportarbeiderforbund, Haugesund: Unntaksbestemmelsen i denne paragraf er etter vår mening farlig. I kystbyene betyr Sjømannsforbundets avdelinger nok så mye for samorganisasjonenes inntekter, og hvis Sjømannsforbundet som antydnet på Kongressen vil holde seg utenfor samorganisasjonene, vil det bli meget vanskelig å få noen skikkelig økonomi for samorganisasjonene. Det er også fare for at andre forbund vil slå følge med Sjømannsforbundets avdelinger. Jeg mener derfor at unntaksbestemmelsen bør strammes noe inn, og jeg opptar følgende forslag:

«Ordet sekretariat i første avsnitt, paragraf 1, endres til representantskapet.»

Gunvald Hauge, Norsk Sjømannsforbund, ville anbefale at unntaksbestemmelsen ble formulert slik som den var i innstillingen. Når Sjømannsforbundet er interessert i unntaksbestemmelsen, er det fordi vårt forbund har en så kostbar administrasjon. Vi har avdelingskontorer i en rekke byer i Europa og i Amerika. Her i Norge har vi avdelingskontorer

med administrasjon i en rekke byer. Ved siden av det har vi mange store økonomiske forpliktelser. Det skulle være unødvendig å pålegge oss ytterligere forpliktelser. Vi har 2,7 mill. kroner i direkte driftsutgifter pr. år, og da er det lett å få underbalanse i budsjettet. Vi kommer derfor til å henstille til Sekretariatet om å nyte godt av unntaksbestemmelsene.

Arthur Olsen, Vestfold faglige samorganisasjon, Tønsberg: Vi som deltok i Kongressen var klar over at det som lå til grunn for omleggingsforslaget, ikke tok sikte på å innskrenke samorganisasjonenes virksomhet. De skulle tvert imot utbygges slik at de ble bedre og smidigere organer. Kongressen var misfornøyd med samorganisasjonene slik de ble drevet i dag. Derfor skulle de løses opp i mindre enheter. Når det gjaldt spørsmålet om frivillig eller obligatorisk medlemskap, gjorde ikke Kongressen noe vedtak, men henholdt seg til komitéens innstilling. Jeg har inntrykk av at paragraf 1 slik som den er formulert, kan komme til å føre oss tilbake til situasjonen før 1920. Etter å ha hørt Hauges innlegg, forstår vi at Sjømannsforbundet vil benytte seg av unntaksbestemmelsen. Det kan være at Sjømannsforbundet i enkelte distrikter bør fritas for obligatorisk medlemskap, men i Vestfold vil det være uriktig å frita Sjømannsforbundets avdelinger. Hvalfangere er ikke sjøfolk i vanlig forstand. De kan bedre karakteriseres som industrifolk. Hvalfangstflåten er jo bare flytende fabrikker. Når det gjelder utbyggingen av Sjømannsforbundets avdelinger i Vestfold, har også Samorganisasjonen sin store andel, ja, en kan vel nesten si at Sjømannsforbundet ikke ville hatt noen avdelinger uten Samorganisasjonens medvirkning. Hvis vi tar bort disse avdelinger i Vestfold, fjerner vi storparten av medlemmene fra Samorganisasjonen. Jeg vil derfor anbefale Henriksens forslag, som tillegger Representantskapet myndighet til å dispensere fra obligatorisk medlemskap.

Kristoffer Jakopsen, Norsk Kjemisk Industrierbeiderforbund, Sauda: Kongressen fastslo så vidt jeg kan forstå at samtlige fagforeninger skulle være medlemmer av Samorganisasjonen, og dette har vi fått bekreftet av Alf Andersen. Jeg kan ikke da forstå at vi skal ha unntaksbestemmelsene. Hvis Sjømannsforbundet blir fritatt for obligatorisk medlemskap for sine avdelinger, vil det influere sterkt på kontingentinntektene i en rekke distrikter, og det vil ødelegge dette apparat. Jeg vil gjerne si til Hauge at hvis dere er interessert i samorganisasjonene, så burde dere også slutte opp om disse organer. Jeg vil ikke snakke om den politiske betydning samorganisasjonene

har hatt og har. Unntaksbestemmelsene vil bidra til å undergrave samorganisasjonene.

Jens Dahl, Norsk Tolltjenestemannsforbund, Oslo, mente at unntaksbestemmelsene måtte bli stående i paragraf 1. Innenfor statssektoren har vi mange forbund hvor medlemmene klager svært over de høye kontingenter. Det er ennå små organisasjoner som arbeider under store vanskeligheter, og vi håper at LO vil ta hensyn til disse forbund.

Etter forslag av *dirigenten* ble det vedtatt å sette strek.

Ingvald Haugen, Norsk Sjømannsforbund: Hvis det blir spørsmål om å ta vekk disse unntaksbestemmelsene, må vi forberholde oss å reise hele prinsippspørsmålet om obligatorisk medlemskap. Alf Andersen sa at Kongressen i prinsippet hadde fastslått det obligatoriske medlemskap. Jeg tror ikke det er så helt riktig. Hvis dette prinsippet skal gjennomføres fullt ut, vil en kanskje oppleve at enkelte forbund ikke vil bøye seg, og da vil LO måtte lempe disse ut av Landsorganisasjonen. Det ville i tilfelle gjelde et forbund som vårt, men den unntaksbestemmelsen som er inntatt i paragraf 1, tar ikke alene sikte på Sjømannsforbundet. Jeg kan imidlertid godt innrømme at vi har øvd sterkt påtrykk for å få den med. Vårt forbund kommer ikke til å søke om fritakelse fra det obligatoriske medlemskap over hele landet, men for de avdelinger som har spesiell administrasjon.

Når Arthur Olsen sier at Sjømannsforbundet ikke ville hatt noen avdeling i Vestfold uten Samorganisasjonens medvirkning, får det stå for hans egen regning. Vårt forbund har i dag over 80 mann fast knyttet til administrasjonen, og vi er så økonomisk belastet at vi ikke makter mer.

Karl Oshaug, Norsk Sjømannsforbund, Stavanger: Jeg trodde ikke at vi skulle få en kamp om det obligatoriske medlemskap i samorganisasjonene her i Representantskapet. Våre avdelinger har hatt strid om kontingenten til Folkets Hus i en rekke byer, men Kongressen ordnet dette spørsmålet. Sjømannsforbundet er ikke alene om å ønske denne unntaksbestemmelsen. Det er ikke slik at Sjømannsforbundet vil unnså seg solidaritetsforpliktelser, men når vi søker om å bli fritatt for obligatorisk medlemskap i samorganisasjonene, er det fordi vi ikke har økonomisk evne til å betale også denne kontingenten. Rederne her i landet trodde lenge at de skulle unngå en organisasjon for sjøfolk, fordi de mente at vi ikke klarte å holde dem innenfor organisasjonen. Det er også et vanskelig arbeid, og vi må ha baser rundt omkring i verden for å kunne holde organisasjonen

intakt. Det sier seg selv at et så stort apparat betyr en sterk økonomisk belastning, og det er av den grunn at vi må bli fri-tatt fra obligatorisk medlemskap for endel avdelinger.

Alf Andersen: Jeg er klar over at en ikke har adgang til å ta opp spørsmålet til avgjørelse om det skal være obligatorisk eller frivillig medlemskap i samorganisasjonene. Det kan ikke være tvil om at Kongressen sluttet seg til prinsippet om obligatorisk medlemskap, idet den godtok komitéens innstilling i prinsippet. Jeg har forstått det slik at Sekretariatet har akseptert Kongressens og komitéens syn om at det skal være obligatorisk medlemskap, men at det av praktiske grunner mente det måtte gjøres enkelte unntak. Det har vært uttalt frykt for at Sekretariatet skulle gå for langt når det gjelder å gi dispensasjoner, men jeg tror denne frykten er ugrunnet. Jeg tror derfor ikke det skulle være nødvendig å gi Represen-tantskapet den myndighet som her er tillagt Sekretariatet. Sekretariatet er seg sitt ansvar bevisst.

Ved voteringen ble paragraf 1 vedtatt i samsvar med innstillingen med overveldende flertall.

Paragrafene 2, 3, 4, 5, 6, 7 og 8 ble vedtatt i samsvar med innstillingen.

Paragraf 9.

Anton Andresen, Norsk Skotøyarbeiderforbund: Arbeidernes Opplysningsforbund har arbeidet mye for å bygge opp effektive organer ute i distriktene. En av AOF's oppgaver er å utdanne tillitsmenn i fagforeningene, men for å kunne utføre dette arbeid, trenger vi skikkelig utbygde organer i distriktene. Vi har også fått dannet endel slike distriktsorganer, og det er gledelig at vi i formålsparagrafen har fått med et punkt om at Samorganisasjonen i samarbeid med den stedlige AOF-organisasjonen skal drive planmessig opplysningsarbeid. Skal imidlertid disse organer kunne gjøre noe, må de ha et økonomisk grunnlag og ikke være henvist til å tigge Samorganisasjonen om penger til sin virksomhet. Jeg mener derfor vi må ha en bestemmelse i kontingentparagrafen som fastslår at en del av kontingenten skal gå til dette formål. Jeg vil derfor foreslå følgende tilføyelse til paragraf 9 etter punktum i sjette linje:

«Det forutsettes at en rimelig del av denne kontingent nyttes til det lokale opplysningsarbeid gjennom den stedlige AOF-organisasjonen.»

Dette forslaget er utarbeidet i samarbeid med den faglige sekretær i AOF, Anders Mørk, og sjefsekretæren i AOF, Åge Henriksen.

Arthur Olsen, Tønsberg: Jeg vil gjerne ha konstatert om denne kontingentparagrafen er å forstå slik den er formulert. Det står at kontingenten skal utliknes av årsmøtet. Betyr dette at alle fagforeninger er bundet av denne utlikning? Vi skulle vel etter dette ikke være utsatt for at fagforeninger vil nekte å gå inn i Samorganisasjonen på grunn av kontingenten. For øvrig er jeg enig i det forslaget som Anton Andresen har satt fram om at en del av kontingenten bør gå til opplysningsarbeidet.

Halfdan Wigaard, Norsk Centralforening for Boktrykkere, Oslo, mente at en kontingent på 10 øre for heltbetalende og 5 øre for halvtbetalende ble en altfor høy kontingent i større byer, bl. a. i Oslo. De fleste forbund har avdelingskontorer med fastlønte tillitsmenn, slik at de ikke har den nytte av samorganisasjonene som endel mindre forbund. Derfor burde det være adgang til å fastsette en mindre kontingent.

Sekretær *Anders Mørk, AOF,* anbefalte Anton Andresens forslag. Det blir ofte drakamp ute i distriktene om samorganisasjonenes penger, og vi vet av erfaring at opplysningsvirksomheten alltid kommer på slutten. Først når det blir en bestemmelse i kontingentparagrafen, vil det være mulighet for at opplysningsvirksomheten får noe av disse pengene.

Alf Andersen mente det skulle være unødvendig å ta med et bestemt punkt i kontingentparagrafen om opplysningsvirksomheten, når det ble fastslått i formålsparagrafen at samorganisasjonene i samarbeid med den stedlige AOF-organisasjonen skulle drive planmessig opplysningsarbeid. Dette forplikter også selvsagt samorganisasjonene til å yte økonomisk støtte. Til *Arthur Olsen* ville han si at kontingentparagrafen selvsagt måtte forståes bokstavelig, slik at årsmøtet, som er den høyeste myndighet, også har myndighet til å utlikne kontingenten.

O. Vollum, Norsk Jernbaneforbund, Oslo, syntes kontingenten ble nokså drøy. I Oslo har Jernbaneforbundet 7000 medlemmer. Det burde være adgang til å fastsette en rimeligere kontingent for slike store grupper.

Dirigenten foreslo Anton Andresens forslag oversendt Sekretariatet, som får bemyndigelse til eventuelt å innpasse dette i kontingentparagrafen.

Dirigentens forslag ble enstemmig vedtatt. Deretter ble paragrafen enstemmig vedtatt.

Paragraf 10.

Dirigenten foreslo følgende tilføyelse til første setning i punkt a:

«når disse ikke er i strid med LO's lover og beslutninger.»

Ved voteringen ble paragraf 10 med dirigentens tilføyelse enstemmig vedtatt.

Paragraf 11 ble enstemmig vedtatt.

Paragraf 12.

Arthur Olsen, Tønsberg: Jeg er tilfreds med at det er tatt med en passus om at det blir adgang til å opprette representantskap. Vi har erfaring for at felles fagforeningsstyremøter ikke alltid er så godt besøkt. Derimot følger medlemmene av et representantskap seg sterkere knyttet til samorganisasjonene, og jeg mener at vi burde ta skrittet helt ut og bare bygge på representantskap. Hvis en imidlertid ikke vil gå så langt, så burde vi i ethvert fall senke antall fagforeninger fra 40 til 25. Jeg foreslår derfor at tallet 40 endres til 25.

Ved voteringen ble Sekretariatets innstilling vedtatt med stort flertall.

Paragrafene 13, 14 og 15 ble vedtatt i samsvar med innstillingen.

Vedtektene i sin helhet ble opptatt til votering og enstemmig vedtatt.

Opprettelse av distriktskontor i Finnmark.

Enstemmig og uten debatt ble innstillingen vedtatt. Den var sålydende:

I representantskapsmøte den 26. november 1953 ble det besluttet at Sekretariatet fikk fullmakt til å arbeide for opprettelse av distriktskontor underlagt Landsorganisasjonen i 6 distrikter:

Tromsø, Bodø, Trondheim, Bergen, Stavanger og Kristiansand S.

Da sekretær Edvard Simonsen, Finnmark faglige Samorganisasjon, på Norsk Transportarbeiderforbunds landsmøte 20.—25. september 1953 ble valgt til tillitsmann i dette forbund, måtte Landsorganisasjonen ta opp spørsmålet om ansettelse av ny sekretær i Finnmark faglige Samorganisasjon.

Sekretariatet besluttet i møte den 8. desember 1953 å tilsette midlertidig for 6 måneder Hans Engebretsen som sekretær.

Samtidig med Engebretsens tiltredelse ble spørsmålet om flytting av kontoret til Kirkenes tatt opp. Saken ble diskutert med representanter fra distriktet og behandlet på Samorganisasjonens representantskapsmøte i Hammerfest den 10. april d.å.

Representantskapet ga enstemmig sin tilslutning til at kontoret for Finnmark flytter til Kirkenes.

I henhold til ovenstående innbyr Sekretariatet Representantskapet til å gjøre sådant vedtak:

Representantskapet godkjenner opprettelse av distriktskontor for Finnmark med kontor i Kirkenes.

Torp-konflikten.

Etter forslag av dirigenten ble dagsordenens punkt 9, Torp-konflikten, nå opptatt til behandling. Det forelå følgende innstilling fra Sekretariatet:

Den 2. april 1954 sendte Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Papirindustriarbeiderforbund ut denne redegjørelse i samband med konflikten ved Torp Bruk:

I sin kjennelse av 29. mars d.å. angående den ulovlige arbeidsstans ved Torp Bruk har Arbeidsretten uttalt at Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Papirindustriarbeiderforbund må gjøre hva de kan for at arbeidet blir gjenopptatt.

Som kjent er fagforeningen ved Torp Bruk ekskludert av Norsk Papirindustriarbeiderforbund og dermed også av Landsorganisasjonen fra det tidspunkt den ulovlige arbeidsstans inntrådte, den 27. februar d.å. Hverken forbundet eller Landsorganisasjonen har etter dette noen organisasjonsmessig innflytelse over Torp fagforening eller dens enkelte medlemmer.

Etter at den ulovlige arbeidsstans ble satt i verk, deltok representanter fra Landsorganisasjonen og forbundet på felles fagforeningsmøter i Fredrikstad og Sarpsborg som var sammenkalt til behandling av konflikten ved Torp Bruk. Det ble fra Landsorganisasjonens og forbundets side under disse møtene sagt klart fra at Arbeidsrettens kjennelse av 20. februar måtte respekteres. Det ble presisert at dette er en ufravikelig forutsetning for at rettssamfunnets prinsipper kan opprettholdes også i arbeidslivet.

Den 9. mars ga Landsorganisasjonen i et rundskriv forbundene en redegjørelse for den ulovlige streik ved Torp Bruk, og ba forbundene gjøre sine avdelinger kjent med det økonomiske og strafferettslige ansvar fagforeningene kan påføres som følge av rettsstridige vedtak i Torp-konflikten. Dette er i stor utstrekning etterkommet fra forbundenes side.

Landsorganisasjonen og forbundet holdt seg underrettet om de forlikshandlinger som ble ført, etter initiativ av Arbeidsrettens formann, før dommen av 29. mars ble avsagt. Det ble herunder klarlagt at Thorbjørn Marthinsen kunne skaffes annet arbeid ved firmaets virksomheter, og at det om 6 måneder skulle forhandles om hans status. Spørsmålet om hans gjeninntakelse ved Torp Bruk om ½ år sto således åpent. Landsorganisasjonens representant tilrådet at de streikende arbeidere godtok dette, for så vidt angikk Thorbjørn Marthinsens stilling i forhold til bedriften. Forliksforslaget ble imidlertid forkastet av fagforeningens medlemmer.

Under Arbeidsrettens møte 29. mars hadde representanter for Landsorganisasjonen og forbundet kontakt med styret i Torp fagforening og

tilrådet at arbeidet ble gjenopptatt under henvisning til det forliktsfor-
slag som forelå. Det ble også forespurt om representanter for Lands-
organisasjonen og forbundet kunne få anledning til et møte med de fram-
møtte arbeidere for å klarlegge Landsorganisasjonens og forbundets syn
på konflikten. Dette ble avslått av styret.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Papirindustriarbeider-
forbund ønsker med dette å gjøre klart at Arbeidsrettens dom av 20.
februar ikke berører Thorbjørn Marthinsens stilling som formann i Torp
fagforening. Arbeidsrettens kjennelse innebærer at han har forbrutt seg
mot arbeidsreglementet og tariffavtalen — at han har forbrutt den stil-
ling han innehadde som *tillitsmann på bedriften* i samsvar med felles-
overenskomsten mellom Norsk Papirindustriarbeiderforbund og Papir-
industriens Arbeidsgiverforening. Paragraf 7, punkt b, i denne avtalen
lyder: «Tillitsmennene er forpliktet til så vel overfor sin organisasjon
som overfor arbeidsgiveren å gjøre sitt beste for å vedlikeholde et rolig
og godt samarbeid på arbeidssstedet.»

Arbeidsretten har godkjent bedriftens oppsigelse av Thorbjørn Mar-
thinsen fordi han hadde forbrutt seg mot denne bestemmelse i en inn-
gått avtale.

Det må stå enhver fritt å være uenig i de kjennelser Arbeidsretten
avsier, men det ville føre til rettsløshet i arbeidslivet om kjennelsene
ikke skulle bli respektert. Slike rettsløse tilstander ville ikke være i
arbeidstakernes interesse.

Etter Arbeidsrettens dom og etter de muligheter som er konstatert når
det gjelder å skaffe Thorbjørn Marthinsen annen tilfredsstillende be-
skjeftigelse, kan det bare karakteriseres som et misbruk av solidariteten
når fagforeningen ved Torp Bruk appellerer til landets fagorganiserte
lønnstakere om moralsk og økonomisk støtte til sin ulovlige streik. Vi
vil på det alvorligste henstille til arbeiderne ved Torp Bruk straks å
gjenoppta arbeidet.

Etterat denne redegjørelsen ble sendt ut, er det gjennom det referat som
foreligger av uttalelser fra sekretær Just Lippe i Norges kommunistiske parti
på et møte i Fredrikstad den 13. mai, helt på det rene at den ulovlige
streiken ved Torp Bruk i virkeligheten ledes av Norges kommunistiske parti
ut fra politiske motiver.

Representantskapet slutter seg til Landsorganisasjonens og Norsk Papir-
industriarbeiderforbunds redegjørelse av 2. april og vedtar:

1. Arbeiderne ved Torp Bruk oppfordres til straks å gjenoppta
arbeidet.
2. For så vidt denne oppfordring ikke etterkommes, bemyndi-
ges Sekretariatet til i samarbeid med Norsk Papirindustri-
arbeiderforbund å foreta de skritt som ansees nødvendig
for å bringe konflikten til opphør.
3. Så snart arbeidet er gjenopptatt, bør Landsorganisasjonen
og Norsk Papirindustriarbeiderforbund i fellesskap ta opp
til undersøkelse eventuelle klagemål som partene ved be-
driften måtte ha, i den hensikt å komme fram til stabile
og tilfredsstillende arbeidsforhold.

Thorleif Andresens redegjørelse.

Sekretær *Thorleif Andresen* redegjorde for denne saken. Han
innledet med å si at han fant det unødvendig å komme inn på
selve bakgrunnen for denne konflikten. Det var den politiske
bakgrunnen som var den essensielle.

Det hersker mange misforståelser blant tillitsmennene når
det gjelder fagorganisasjonens stillingtagen til Thorbjørn Mar-
thinsen ved Torp Brug. Jeg vil gjerne presisere at så vel LO
som Norsk Papirindustriarbeiderforbund har gjort alt for å ordne
denne konflikten og også har forsøkt å verne om Marthinsen
helt fram til Arbeidsrettssaken og kjennelsen. Det hører der-
for ikke noe steds hjemme å hevde at Marthinsen er latt i
stikken.

Hva var nå den egentlige årsak til konflikten?

Jo, Arbeidstilsynet nektet under henvisning til sin taushets-
plikt å begrunne hvorfor den hadde gitt bedriften dispensasjon
for overtidsarbeid. Bedriften kjente overhodet ikke noe til
dette forholdet før de fikk beskjed om at fagforeningen hadde
vedtatt å nekte overtid. Marthinsen sto for tur sammen med
7 andre, men de nektet under henvisning til vedtaket i fag-
foreningen om at det ikke skulle arbeides overtid før de hadde
fått en skriftlig beskjed fra Arbeidstilsynet om begrunnelsen
for dispensasjonen for bedriften.

Marthinsen som var tillitsmann på bedriften, opptrådte her
helt uriktig, for han skulle etter Hovedavtalen ha medvirket
til å få en løsning på denne tvisten. Likevel ble han ikke dømt
i Arbeidsretten for sin holdning i egenskap av tillitsmann, men
fordi han hadde brutt sin arbeidsavtale.

Også etterat Arbeidsrettens dom var avsagt hadde det vært
muligheter for å få en løsning på konflikten. Det var imidler-
tid helt klart allerede på det felles fagforeningsstyremøte som
ble holdt i Fredrikstad umiddelbart etterat den ulovlige streik
var iverksatt, at det ikke var meningen at konflikten skulle
løses. Konflikten skulle holdes gående — av politiske grunner.
Når Torp fagforening nektet å oppta arbeidet etterat Arbeids-
rettens avgjørelse forelå, hadde ikke Arbeidsretten noe annet
å gjøre enn å dømme Torp fagforening, som i mellomtiden var
ekskludert av Papirindustriarbeiderforbundet. Selv på dette
tidspunktet gjorde Arbeidsretten, Papirindustriarbeiderforbun-
det og LO's representanter alt for å få i stand en ordning. Det
ble ført forhandlinger i Oslo, men Marthinsen var dratt til
Drammen for å snakke Torp-arbeidernes sak og for å få fag-

foreningene der til å yte støtte. Torp fagforening var representert ved o.r.sakfører Solheim, som møtte uten mandat. Jeg sa til Solheim like ut at dette var et spill, og at vi forsto at hensikten var at Torp-konflikten skulle fortsette. Det lyktes omsider for oss å få tak i Marthinsen og få ham inn til Oslo. Vi fikk i stand et forlikforslag som gikk ut på at Marthinsen skulle bli gjeninntatt på en av Kiærs bedrifter for et tidsrom av 6 måneder. Deretter skulle spørsmålet om hans fortsatte plasing tas opp til fornyet behandling. Marthinsen erklærte at han vil forelegge dette forlikforslaget for fagforeningen. Da han kom tilbake til Torp fagforening og la fram forslaget, ble han ganske enkelt feid til side, og nestformannen overtok. Da dette skjedde, var jeg klar over utgangen. Fagforeningen vedtok at de ikke ville godta forliket, og dermed var konflikten låst fast.

Senere vet vi hvordan konflikten har utviklet seg. Marthinsen har reist rundt og fått fagforeninger til å gi økonomisk støtte. Han reiste således i Skiens-distriktet, hvor jeg ser av referat i avisen at han sier det er løgn når LO er blitt nektet å være til stede på møte i Torp fagforening. Det har vært gjort forsøk på å få i stand en løsning på konflikten, og Sjaastad og Kåre Pehrson i Papirindustriarbeiderforbundet har bedt om å få være til stede, men dette er blitt avslått.

Etter at det ble offentliggjort hva Just Lippe hadde uttalt på et internt kommunismøte i Fredrikstad, er vel også alle klar over at Torp-konflikten blir brukt som en ren politisk spekulasjon. Og her kunne Kommunistpartiet dekke seg under tilsynelatende faglige motiver, slik at arbeidet var lettere enn når det gjaldt Herøya-konflikten.

Jeg vil så sterkt jeg kan, presisere at det er nødvendig å fatte et klart og tydelig vedtak i denne saken. Her er det ikke spørsmål om å svipte en liten gruppe som er blitt trakassert av en bedrift. Vi vet at bedriften også har gjort feil, men i dette tilfelle kan vi ikke klandre bedriften. Det er Marthinsen som har skapt hele denne vanskelige situasjon, og vi kan ikke ta hensyn til denne ene mannen. Jeg vil anbefale at Representantskapet så enstemmig som mulig vedtar den innstillingen som Sekretariatet har lagt fram.

Ordsiftet.

Josef Larsson, Sekretariatet, hadde dissenter i Sekretariatet når det gjaldt punkt 2. Her heter det at Sekretariatet blir beordret til å foreta de skritt som ansees nødvendig for å bringe konflikten til opphør. Jeg synes LO tar på seg en altfor stor forpliktelse ved å uttale dette. Sett nå at arbeiderne ikke opptar arbeidet, hva skal da LO foreta seg? Torp fagforening er ekskludert, og en har ikke noen organisasjonsmessige maktmidler. Derfor mener jeg at denne setning i innstillingen er for kategorisk og bør gå ut.

Elof Strand, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Greåker, kunne opplyse at stemningen nede i distriktene hvor Kiærbefordene ligger, er meget opphisset, og hvis Representantskapet vedtok uttalelsene i den form den var foreslått, ville motstanden antagelig bli enda større. I sitt foredrag uttalte Just Lippe at stemningen blant de fagorganiserte nå hadde snudd seg, og at det var lettere å få arbeiderne til å reise seg mot de faglige ledere. Vi skal ikke se helt bort fra at dette er tilfelle. Noe av det som har skapt reaksjonen er overtidsbestemmelsene i Arbeidervernloven, som gir arbeidsgiverne store rettigheter. Jeg vil derfor tilråde at punkt 2 i innstillingen blir modifisert.

Karsten Torkildsen, Sekretariatet, kunne ikke forstå Larssons dissens. Det var også andre medlemmer av Sekretariatet som gjerne ville hatt en annen formulering, men for å få innstillingen så enstemmig som mulig, hadde bl. a. han for sitt vedkommende resignert. Det var også nødvendig at Representantskapet tok et klart standpunkt. Landsorganisasjonen må slå fast at denne konflikten må bringes til løsning.

Oscar Kleveland, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Øvre Årdal, var enig i at Torp-konflikten hadde sin bakgrunn i Arbeidervernlovens overtidsbestemmelser. Det er ikke bare Torp fagforening, men også andre fagforeninger som reagerer mot disse bestemmelser. Paragraf 19 i Arbeidervernloven gir arbeidsgiverne en altfor stor rett når det gjelder iverksettelse av overtid, og en har også inntrykk av at Arbeidstilsynet er nokså ettergivende. Når det gjelder det foreliggende forslag, er jeg enig med Larsson i at punkt 2 er for krasst utformet. Vi sier likefram at Sekretariatet skal løse konflikten.

Fritz W. Hannestad, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, hadde deltatt i det sekretariatsmøte som hadde formulert innstillingen, og kunne ikke være enig

med Josef Larsson. Vi må ta et klart standpunkt i Torp-konflikten. Samfunnets rettsregler må gjelde for alle. Hvis vi ikke sier klart og tydelig fra om dette, bidrar vi til å undergrave disse rettsregler. Vi er nå kommet til veis ende. Konflikten har ført med seg så mange ulykker for dem som direkte er implisert i den og for fagorganisasjonen i sin helhet at det eneste rette er at vi nå vedtar den foreliggende innstilling enstemmig.

Kåre Pehrson, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, sluttet seg til den framstilling av saken som Thorleif Andresen hadde gitt. En måtte imidlertid være oppmerksom på at dette med overtidsarbeid og Arbeidervernlovens bestemmelser forklarer saken, men den offisielle grunnen som er oppgitt, holder ikke stikk. Riktignok har ikke Torp fagforening fått skriftlig opplysning om Arbeidstilsynets motivering for dispensasjon, men Marthinsen har fått en muntlig beskjed, slik at fagforeningen har fått alle de opplysninger de ønsket. Det er også hevet over tvil at Marthinsen ikke har oppfylt sin plikter som tillitsmann, og Arbeidsrettens kjennelse er derfor i samsvar med de rettsregler vi har. Han og hans tilhengere har selv skapt grunnlaget for Arbeidsrettens dom, og jeg tror ikke det vedtak Sekretariatet innbyr Representantskapet til å fatte, kan skade saken.

Sekretariatet endrer punkt 2.

Dirigenten meddelte at Sekretariatet hadde endret punkt 2 i forslaget, slik at det nå skulle lyde slik:

*«For så vidt denne oppfordring ikke etterkommes, be-
myndiges Sekretariatet til i samarbeid med Norsk Papir-
industriarbeiderforbund å arbeide videre med saken med
sikte på å komme fram til en løsning av konflikten.»*

Josef Larsson opplyste at han nå trakk sitt forslag tilbake om at punkt 2 gikk ut.

Thorbjørn Wiik, Tobakkarbeiderforbundet, mente at bedriftsledelsen i dette tilfelle hadde opptrådt på en slik måte at Torp fagforening hadde fått sympati blant de fagorganiserte. Det ville ikke være riktig å rake kastanjene ut av ilden for en slik arbeidsgiver. Den eneste måten å løse konflikten på, var å få i stand direkte forhandlinger mellom partene. Torp fagforening er ikke lenger medlem av LO, og en oppfordring til medlemmene ville derfor ha liten hensikt. En av årsakene til at Kiær opptrådte så provokatorisk overfor Marthinsen, var vel

fordi han visste at denne var kommunist og at han derfor ikke ville få den beskyttelse som en annen tillitsmann ville fått. (Protester i forsamlingen.) Jeg har ikke sagt at noe slikt er tilfelle, men jeg sa at Kiær var av den mening. Jeg tillater meg å fremme følgende forslag:

*«Representantskapet har behandlet konflikten ved Torp
Brug og vil uttale: 1. Det henstilles til partene i konflikten
å komme sammen for å få konflikten løst på et grunnlag
begge parter kan godta. 2. Arbeidernes faglige Landsorga-
nisasjon er beredt til å delta i slike forhandlinger.»*

Halfdan Wigaard, Norsk Centralforening for Boktrykkere, Oslo, mente at Kiær var en meget vanskelig herremann, og det var nok noe av grunnen til konflikten. Det er vel så at Torp fagforening har forbrutt seg, men en arbeidsrett bør ikke alltid dømme etter lovens bokstav. Det var uklokt av Arbeidsretten, og dens kjennelse har skap uro og forbitrelse. Arbeidsretten burde ha sagt til partene at de burde forlike seg, og bedriften burde vært så real at den hadde gått med på et forlik.

Thorleif Andresen trodde ikke saken var så enkel som Wigaard ville ha det til. Her er jo også forholdet at Marthinsen ikke er dømt som tillitsmann, men ganske enkelt fordi han som arbeider har overtrådt sin avtale. Til Wiik ville han gjerne si at Marthinsens medlemskap i Kommunistpartiet neppe har spilt noen rolle for Kiær. Det ville være merkelig om en bedriftsherre skulle provosere fram en konflikt og på den måten tape millioner av kroner av hensyn til én kommunist.

Ved voteringen ble Sekretariatets forslag vedtatt mot 4 stemmer, som ble avgitt for Thorbjørn Wiiks forslag.

Ettermiddagsmøtet sluttet kl. 20.

Formiddagsmøtet fredag 4. juni.

Representantskapet tok til med sine forhandlinger kl. 9,30 med Thorbjørn Henriksen som dirigent. Protokollen for gårsdagens ettermiddagsmøte ble lest og godkjent.

Dirigenten opplyste at forhandlingene måtte avsluttes innen klokka 12.

Tariffsituasjonen 1954.

Konrad Nordahl redegjorde for dette spørsmål og uttalte bl.a.:

Ja, nå skal altså Sekretariatet stå til regnskap for Representantskapet. Det er denne forsamling som har trukket opp ret-

ningslinjene for tariffoppgjøret 1954. På det grunnlag førte vi så forhandlingene med Norsk Arbeidsgiverforening, først de enkelte forbund og deretter Landsorganisasjonen. Før jeg går over til å snakke om resultatet, må jeg få lov til å rekapitulere litt av forhistorien for å få sammenheng i denne framstilling.

Representantskapet i november i fjor besluttet at årets tariff-revisjon skulle være begrenset. Hovedsaken var å løse enkelte sosiale spørsmål, nemlig lønn for bevegelige helligdager og godtgjørelse for sykdomsfravær etter bedriftsulykker. Videre skulle vi arbeide med å få hevet lønningene for dem som lå lavest, utjevne lønningene mellom kvinner og menn og endelig søke å få redusert arbeidstiden for de grupper som ennå har mer enn 48 timer pr. uke. Videre ble det bestemt at vi skulle få gjennomført 2-årige tariffavtaler med reguleringsbestemmelser. Endelig understreket Representantskapet at programmet burde gjennomføres uten omfattende arbeidsstans. Dette var vedtaket som ble gjort.

Nå er vi altså kommet fram til et resultat. Det ble som kjent overlatt til forbundene å si opp eller ikke si opp tariffene i år. Enkelte forbund prolongerte tariffene, og andre forbund førte antaserte forhandlinger som ga resultater. De fleste forbund sa imidlertid opp. Det ble ført forhandlinger. Disse ga ikke noe resultat. Deretter fikk en plassopsigelse og megling, uten at en kom fram. Det ble så drøftet i Sekretariatet om vi skulle trekke ut enkelte spørsmål og forsøke å få forhandlinger med Arbeidsgiverforeningen om disse. Denne sak forela vi for Tariffrådet. På møtet der uttalte de fleste seg for at Sekretariatet burde forsøke forhandlinger med NAF.

Norsk Arbeidsgiverforening var villig til å være med i forhandlinger da vi gjorde henvendelse om dette, men de forlangte at vi skulle behandle alle vårens tariffavtaler under ett, dvs. de avtaler som hadde utløp mellom nyttår og 1. juni i år. I Sekretariatet var det delte meninger om dette, men et overveiende flertall gikk med på Arbeidsgiverforeningens betingelser. Arbeidsgiverforeningens generelle linje ved årets tariff-revisjon var prolongasjon.

Fra forbundenes side forelå det en rekke krav. En stor del av forbundene hadde holdt seg innenfor rammen av det vedtak Representantskapet gjorde, men for enkelte forbunds vedkomende var det stilt vidtgående krav.

Vi tok så fatt på forhandlingene, som ofte var temmelig dramatiske, og ikke så sjelden truet det med brudd. Vi satt sammen så å si uavbrutt fra 2. påskedag og fram til 12. mai

kl. halv fem om morgenen. Da var vi enige om et forslag som vi ville anbefale. Det var over 3 ukers forhandlinger under meget sterkt press. Jeg skal bare foreta en liten vurdering av de ting som er oppnådd. Alt er ikke slik som vi gjerne kunne ønsket det, men det var umulig å nå lenger denne gang.

Når det gjaldt godtgjørelsen for bevegelige helligdager, forsøkte vi prinsipielt å få den samme betaling og ellers betingelser som gjelder for 1. og 17. mai. Det ville arbeidsgiverne ikke gå med på. For sykdom etter bedriftsulykker forlangte vi full lønn i 3 måneder, men heller ikke det ble akseptert. Når en vurderer NAF's standpunkt, skal en huske på at det var et par ting som for denne organisasjon ble retningsgivende. Det første var at i Danmark var det med overveldende flertall blitt vedtatt et forslag om godtgjørelse for helligdagene. Midt under forhandlingene fikk vi kjennelsen for sjø- og landtransporten i Lønnsnemnda. Vi vet at denne holdt seg til Representantskapets vedtak. Derfor fikk ikke sjøtransporten noe generelt lønnstillegg, mens landtransporten, som var et lavtlønnet fag, fikk et lønnstillegg på ca. kr. 8,— pr. uke. På bakgrunn av disse to tingene — det danske forslaget og lønnsnemndkjennelsen — var det ikke mulig for oss å komme noe lenger. Vi er likevel kommet lenger enn danskene når det gjelder godtgjørelse under sykdom som skyldes bedriftsulykker.

Etter min mening er det viktigste vi denne gang har oppnådd, seieren for et par prinsipper. Vi har fått slått fast at vi skal ha en godtgjørelse for bevegelige helligdager og for sykdomsfravær etter bedriftsulykker. Dette betegner et gjennombrudd på det sosiale området. Slik var det også med ferien i sin tid. Vi fikk først gjennomført 4 dagers ferie. Dermed var prinsippet avgjort. Også industriarbeiderne skulle ha ferie. Etter hvert har vi fått den økt, slik at industriarbeiderne i dag har 3 ukers ferie i likhet med alle andre lønnstakere. Denne likhet må vi holde fast ved. Vi skal nå ikke lenger ha noen diskriminering av industriarbeiderne. Programmet for fagorganisasjonen må være at når det gjelder de sosiale goder, skal disse være like for alle. I neste omgang bør vi ta fatt på spørsmålet om lønn under sykdom i sin alminnelighet. Jeg er klar over at ikke alle kan ha lik lønn. Det enkelte menneske og grupper av lønnstakere må vurderes etter sin innsats og utdanning. Derfor anerkjenner vi prinsippet om en differensiering i lønningene — men når det gjelder alle sosiale goder, skal det ikke være noen forskjell på det enkelte menneske eller på gruppene. Her er det nemlig ikke dyktigheten eller

utdannelsen som er avgjørende. Hvor langt vi kan gjennomføre dette programmet, tør jeg ikke si. Det gikk mange år før vi fikk utjevnet ferien mellom funksjonærene og industriarbeiderne. Det oppnådde vi først i 1947.

Hva er gjennomført eller ikke gjennomført når det gjelder lønningene?

Alle vil forstå at jeg ikke kan komme inn på detaljene, fordi det ikke er mindre enn 470 forslag til tariffavtaler som ble behandlet i dette oppgjør. Vårt økonomiske kontor holder på å bearbeide materialet. Så snart dette er ferdig, skal det sendes ut til forbundene.

Stort sett kan vi si at de grupper som lå under det vi kaller gjennomsnittet for industriarbeiderne, har fått noe tillegg. Enkelte grupper, f.eks. bakerne og instrumentmakerne, har fått kr. 16,— pr. uke. I Jern og Metall, for å ta det største tariffområdet, er det ekstraordinære tillegget økt fra 10 til 20 øre, og «takene» tilsvarende løftet. Det er innført bonusordninger enkelte steder. Kvinnene har i de fleste tilfelle fått lønnstillegg, og for enkelte grupper har de fått tillegg, hvor mennene ikke har fått noe. Sjøførere og lagerarbeidere har fått løftet sine lønninger opp til samme nivå som gjelder for transporttariffen. Enkelte kvinnegrupper har fått sine akkordsatser revidert og forhøyet. Det gjelder spesielt i hermetikk-industrien.

Det er altså brukt forskjellige metoder for å komme fram til disse lønnstillegg, men jeg kan ikke gå i detaljer her.

Spørsmålet om arbeidstiden i innenriksfarten var et nokså vanskelig problem. Både Kongressen og Representantskapet har gjort vedtak om at en burde få en løsning på denne sak, enten gjennom tariffavtale eller ved lovbud. Under forhandlingene var det ikke mulig å komme til noe resultat. Den siste natten måtte vi derfor si til arbeidsgiverne at hvis vi ikke kunne få en ordning, var vi nødt til å bryte forhandlingene. Vi ble så enige om å kople ut innenriksfarten. Senere erklærte Regjeringen seg villig til å nedsette en komité til å utrede saken om forkortelse av arbeidstiden til sjøs. Denne komité forutsettes å være ferdig med sitt arbeid innen september i år. Dette erklærte sjøfolkene seg enige i, og arbeidstidsspørsmålet kom derfor ikke opp til behandling da meglingen for innenriksfarten ble gjenopptatt. Det er nå fremsatt et anbefalt forslag, og alle 3 grupper, Sjømannsforbundets folk, maskinistene og styrmennene, er koplet sammen. Det vil derfor ikke bli grunnlag for noen spekulasjon fra Norsk Styrmannsforening

denne gangen. Jeg går ut fra at vi innen 1 år har fått gjennomført en forkortelse av arbeidstiden i innenriksfarten.

Murerforbundet sa ikke opp tariffavtalen, men etterat det ble fremsatt felles forslag, har det vært ført forhandlinger, og det er for dette fags vedkommende fremsatt forslag om 2-årig tariffavtale og innregulering av dyrtidstilleggene i timelønnen.

I papirindustrien er partene blitt enige om et forslag som skal til avstemning.

Det siste store oppgjør gjelder statstjenestemennene. Også her er partene kommet fram til et forslag som er ute til avstemning. Dermed skulle vi ha løst de aller største av vårens tariff. Vi har sommer- og høstfagene igjen, samt de kommunale tariff.

Det er klart at når en skal føre fellesforhandlinger for samtlige forbund, kan en ikke ta hensyn til hver enkelt gruppe fullt ut. Vi må gi kjøp, og enkelte er derfor misfornøyd. Etter min mening ville en neppe ha kommet fram til noe bedre resultat på en annen måte. Jeg kan villig innrømme at enkelte forbund kanskje kunne ha oppnådd større resultater hvis de hadde fått anledning til å operere på egen hånd. Da ville imidlertid det ha inntruffet at våre medlemmer i de tariffområder som mest trengte forbedringer, kanskje ikke hadde fått noen ting.

Ved avstemningen over forslaget har det vært størst flertall i de forbund som har de laveste lønnsgrupper. I de forbund hvor de har de beste tariff fra før, har de i noen utstrekning stemt forslaget ned.

La meg så til slutt si noe om den rent konstitusjonelle side av saken. Det er et forbund som har sagt at Landsorganisasjonen bare skulle være et rådgivende organ. Det ville unektelig vært lett for oss, men så lett er det ikke i henhold til Landsorganisasjonens vedtekter. Vi har holdt oss innenfor Representantskapets vedtak og har handlet i samsvar med Landsorganisasjonens vedtekter, spesielt når det gjelder § 15. Det faktiske forhold var jo at flertallet innenfor forbundenes ledelse hadde anbefalt forslaget. De store forbund utgjorde også flertallet i Sekretariatet. Under disse omstendigheter har Sekretariatet hatt anledning til å kombinere og samordne tariffkomplekset. Det står også i Landsorganisasjonens vedtekter at Sekretariatet kan overta ledelsen av tariffbevegelsen. Vi har handlet innenfor beslutningene og de vedtekter vi har.

Jeg skal så referere avstemningsresultatene slik de foreligger ved avstemningen:

	For	Imot	Tils.
Norsk Arbeidsmannsforbund	1 571	354	1 925
Norsk Baker- og Konditorforbund	796	748	1 544
Norsk Bekledningsarbeiderforbund	3 175	605	3 780
Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund	167	731	898
Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund	7 409	5 364	12 773
Norsk Centralforening for Boktrykkere	483	820	1 303
Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund	863	591	1 454
Norges Handels- og Kontorfunksjonærers forbund	997	1 102	2 099
Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund	11 715	7 167	18 882
Norsk Jernbaneforbund	104	35	139
Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund	1 921	2 631	4 552
Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund	464	260	724
Norsk Kommuneforbund	14	5	19
Norsk Litografisk og Kjemigrafisk forbund	58	36	94
Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund	1 556	1 508	3 064
Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund	501	299	800
Norsk Skog- og Landarbeiderforbund	20	25	45
Norsk Skotøyarbeiderforbund	1 331	176	1 507
Norsk Stenindustriarbeiderforbund	264	63	327
Norsk Tekstilarbeiderforbund	3 413	515	3 928
Norsk Transportarbeiderforbund	474	384	858
Norsk Treindustriarbeiderforbund	1 667	334	2 001
Norsk Tobakkarbeiderforbund	217	143	360
Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekn. Funksj.	85	56	141
Norsk Støperiarbeiderforbund	905	660	1 565
Avisbudene i Tønsberg	7	0	7
	40 177	24 612	64 789

Hvor mange har så deltatt i avstemningen?

Vi regner med at de tariffer som er gjort opp, omfatter ca. 200 000 arbeidere, og på grunnlag av dette er det 32,4 prosent som har deltatt i avstemningen. Det er noe bedre enn i 1951. Da deltok 29 prosent. Vi må imidlertid være klar over at dette er en altfor lav frammøteprosent. Da danskene for en tid siden stemte over et meglingsforslag, lå frammøtet mellom 70 og 80 prosent. Vi klarer altså ikke å mønstre mer enn 32,4 prosent. Det dårlige frammøte kan forklares på forskjellig vis. Det kan skyldes likegyldighet, men det kan neppe være riktig det som bl. a. Friheten hevder, at de økonomiske forholdene er så helt forferdelige. Da ville medlemmene storme avstemningslokalene og stemme forslagene ned. Jeg går ut fra at det store flertall av medlemmene er relativt fornøyd, og at de heller foretrekker å gå på sirkus eller fotballkamp istedenfor å stemme over et forslag som bestemmer deres lønns- og arbeidsvilkår. Det er et forhold som ikke er av det gode, og av hensyn til organisasjonen må vi forsøke å få en forandring. Vi har allerede drøftet og fattet vedtak om andre avstemningsmetoder, og jeg tror at

vi nå for alvor må ta opp dette spørsmålet. Avstemningsprosenten varierer i de forskjellige forbund. I Jern og Metall var det 37 prosent som stemte, i Bygningsindustriarbeiderforbundet 27 prosent og i Kjemisk Industriarbeiderforbund 26 prosent. Resultatet over det hele er imidlertid så dårlig at vi som nevnt bør ta opp spørsmålet om en annen avstemningsmåte.

Det er enkelte avstemningsresultater som er noe merkelige. De to forbund innenfor den grafiske industri hvor vi mente det skulle bli et flertall for forslaget, har forkastet det, mens det tredje forbundet, hvor vi ventet en forkastelse, har vedtatt det. Norsk Centralforening for Boktrykkere forkastet forslaget, til tross for at de der fikk gjennomført lønn under sykdom og likeledes at det skal nedsettes en komité som skal utrede spørsmålet om pensjon i løpet av et år. Etter min mening har vi her vunnet en tre-kvart seier. Jeg synes ikke det er dårlig at vi her har fått hull på noen av de prinsipper som Arbeidsgiverforeningen har stått steilest på. Bare disse to tingene skulle ha betinget vedtakelse i Centralforeningen, men de forkastet som sagt forslaget.

Representantskapet får nå ta avstemningsresultatet til etterretning. Dermed skulle vi vel være på den sikre siden.

Dirigenten meddelte at Karsten Torkildsen, Norsk Kjemisk, hadde meldt forfall for resten av møtet, og at Emil Torkildsen, Norsk Centralforening for Boktrykkere, var kommet til stede på møtet i dag.

Ordsiftet.

Johan M. Bøe, Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund, var enig med formannen i at avstemningsresultatet for de grafiske fag var noe eiendommelig. Hvorfor reagerte imidlertid medlemmene på denne måten? Jeg har forsøkt å finne fram til en forklaring på denne eiendommelige reaksjon. Jeg er ikke så helt enig med formannen i at det her bare er tale om likegyldighet. Jeg tror vi bør ta disse spørsmål opp til grundig overveielse. Medlemmene har fått følelsen av at de ikke er med lenger og får anledning til å bestemme over sine egne tarifforhold. Jeg for min del mener at de tar feil i dette stykket, fordi de har jo nå anledning til å bestemme ved denne avstemningen. De har imidlertid en følelse av dette, fordi sakene blir avgjort på forhånd av toppinstansene. Det var riktig nok enighet i Representantskapet når det gjaldt hele tariffopplegget, men de menige medlemmer sitter jo ikke her i

Representantskapet. De føler at de ikke får være med. Dette er etter min mening grunnen til det eiendommelige resultatet. Jeg tror vi må ta det som litt av en demonstrasjon.

Thorbjørn Wiik, Tobakkarbeiderforbundet, var enig i at resultatet ble tatt til etterretning. Det var imidlertid én ting han gjerne ville ta fram i denne sammenheng. Vi har endel forbund i LO hvor kvinnemedlemmene utgjør en meget stor gruppe. LO må nå ta spørsmålet om likelønnsprinsippet opp til alvorlig behandling. Vi har diskutert dette, og det hersker ingen prinsipiell uenighet, men vi må også forsøke å gjennomføre prinsippene i praksis. Vi kan ikke vente at vi kan ta alt med ett skritt, men vi må få konkrete planer om hvordan gjennomføringen av likelønnsprinsippet skal effektueres. Vårt forbund vil rette en henvendelse til LO om at det snarest mulig blir utarbeidet en praktisk plan for dette arbeid og at LO setter makt bak disse krav.

Klaus Kjelsrud, Skog og Land: Jeg ba om ordet i anledning av det Nordahl sa om deltakelsen i avstemningen og likeledes Bøes uttalelser. Jeg hadde lyst til å fortelle noe som har skjedd i vårt forbund, og som viser de menige medlemmers reaksjon. Det kan ikke være riktig det Bøe sier, at medlemmene føler at de ikke har noe å si. Vi har i ethvert fall ikke fått den oppfatningen innenfor vårt fagforbund. Jeg betrakter det nærmest som en unnskyldning fordi de har dårlig samvittighet når de ikke møter fram til avstemningsmøtene. I representantskapsmøtet i november ble det pekt på at forbundene burde forelegge for medlemmene spørsmålet om forbundsledelsen kunne få mandat i en gitt situasjon til å avslutte tariffavtaler over bordet. Vårt forbund sendte en slik anmodning ut til medlemmene og fikk $\frac{2}{3}$ flertall for det. Jeg vil gjøre oppmerksom på at det ikke ble øvd noe påtrykk fra ledelsens side. En annen ting som også forteller litt om medlemmenes reaksjon hendte i forbindelse med revisjonen av tariffen med Jordbrukets Arbeidsgiverforening. Da vi ikke kom fram til noe resultat ved de direkte forhandlinger, og Meglingsmannen heller ikke fant grunnlag for å sette fram noe forslag, foreslo han for partene at tvisten ble avgjort ved frivillig lønnsnemnd. Det var jo i og for seg et nokså merkverdig forslag fra en meglingsmann, men vi overlot det til medlemmene å ta en avgjørelse i saken og sendte det ut til avstemning. Det ble vedtatt med $\frac{4}{5}$ flertall av våre medlemmer. Jeg tror at en av årsakene til at medlemmene reagerer som de gjør, er den at de økonomiske vilkår er bedre enn noensinne her i landet.

Arbeiderne føler seg trygge på at sakene blir tatt godt vare på av dem som står i ledelsen. Jeg er også enig med Nordahl i at hvis tilstandene var så dårlige som vi ser dem blir framstilt i enkelte aviser, ville nok fagforeningsmøtene bære preg av det. Mens vi før kunne ha opptil 400—500 medlemmer til stede på fagforeningsmøtene, må vi i dag være glad om vi kan samle 80 à 100 medlemmer. Det er ikke i og for seg noe å undre seg over, fordi de økonomiske vilkår er blitt bedre, og arbeiderne har en trygghetsfølelse som de aldri noensinne har hatt i norsk historie. Jeg mener imidlertid at vi bør komme over til den avstemningsmåten som Fagkongressen pekte på.

Erik Eriksen, Norsk Treindustriarbeiderforbund, pekte på at hans forbund var blant de som med stort flertall hadde vedtatt forslaget, og det er 82 prosent av medlemmene som har deltatt i avstemningen. Vi hadde imidlertid en forening med bare nei-stemmer. Vi syntes jo dette var noe merkelig, men det viste seg at foreningen stemte forslaget ned fordi det var for godt! De syntes det var uriktig å ta mot betaling for dager de ikke arbeidet. Vi merket forresten allerede i 1950 at flere av våre medlemmer reagerte mot de dyrtidstillegg som ble gitt. Det var flere som ikke ville ta imot 18-øres-tillegget, fordi de var redd for at det ville føre til prisstigning. Det er for øvrig et godt tegn at medlemmene har fått øynene opp for at det er reallønningene som betyr noe.

Karl Oshaug, Sjømannsforbundet, Stavanger, trodde ikke at man skulle forklare det dårlige frammøtet som blott og bar likegyldighet. Det er mer tenkelig at medlemmene synes at resultatet har vært så godt at de fant de ikke behøvde møte fram. Personlig tror jeg ikke at et sekretariat i LO har gjennomført en beslutning mer konsist enn det som har vært tilfellet med den som ble fattet i november i fjor. Tariffoppgjøret er denne gangen gjennomført på en slik måte at vi bør gi Sekretariatet honnør. At vi har oppnådd lønn for bevegelige helligdager og lønn for sykdomsfravær etter bedriftsulykker, er store landevinninger, som vi skal være glad for. Jeg vil derfor gratulere Sekretariatet med det gode resultat.

Jens Dahl, Norsk Tolltjenestemannsforbund, pekte på at det blant statstjenestemennene var atskillig misnøye med oppgjøret. Jeg kan ikke forstå at Representantskapets vedtak i november 1953 ikke skulle gi grunnlag for en heving av statstjenestemennenes lønninger. Statens forhandlere hevdet at de sto på Representantskapets grunn, men jeg mener at dette ikke er en riktig tolking av vedtaket.

Halfdan Wigaard, Norsk Centralforening for Boktrykkere, kunne være enig med Nordahl i at de grafiske fagene ikke er de lengst tilbakeliggende fag lønnsmessig sett. Vi har tvert imot ligget foran på en rekke områder. Alt i 1913 hadde vi kortere arbeidstid enn de fleste andre grupper, nå er vi i ferd med å gjennomføre lønn under sykdom og også andre sosiale goder. Jeg mener at det bare kan by på fordeler at enkelte fag går i spissen og bryter veien for de andre. Skulle vi ha stoppet opp, ville de øvrige grupper ikke ha kommet etter.

Rudolf Eriksen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, mente at resultatene var ganske gode når en tok utgangstillingen i betraktning. Når det gjaldt de sosiale goder, var det helt sikkert at de enkelte forbund ikke kunne ha kommet noen vei. Her måtte LO ta seg av saken. Når vi nå har fått 2-årige avtaler, bør LO ta opp spørsmålet om utjamning av manns- og kvinnelønningene til grundig behandling, slik at vi ved neste revisjon kan legge fram konkrete forslag.

Arthur J. Olsen, Tønsberg, syntes det var forstemmende å se den dårlige frammøteprosentsen ved avstemningen. Vi bør snarest mulig ta opp avstemningsmåten til behandling. Det skulle ikke være noe vanskelig å gjennomføre uravstemning på arbeidsplassene. Det var også et annet spørsmål i forbindelse med avstemningene som taleren ville nevne. Samorganisasjonene får ofte henvendelse fra forbundene om å redegjøre for forslagene på avstemningsmøtene, men for å kunne gjøre dette, må tillitsmennene få det nødvendige materiale. Vestfold faglige samorganisasjon fikk særforslagene bare fra fire forbund. Forbundene burde vise samorganisasjonenes tillitsmenn den respekt at de orienterte dem.

Kristoffer Jakopsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Sauda, ville også gratulere Nordahl med de resultater som var oppnådd ved dette oppgjøret. Det var mange som på representantskapsmøtet i november satt med store betenkeligheter overfor det opplegg som ble lansert. Det har likevel gått ganske bra, men jeg så med atskillig forbauselse på alle de forbund som sa opp tariffavtalene. Da begynte jeg å spekulere på hva vi egentlig hadde vært med på i representantskapsmøtet. Imidlertid ble affæren avviklet meget godt, og aldri har vi vært i så god overensstemmelse med mandatet som denne gangen.

Enstemmig tilslutning.

Det ble enstemmig vedtatt å ta avstemningsresultatet til etterretning.

Halvard Olsens søknad om pensjon.

I denne saken forelå det følgende innstilling fra Sekretariatet: Ved skriv av 16. oktober 1953 søker Halvard Olsen om å få utbetalt av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon den pensjon han ble bevilget av Kongressen i 1934. Pensjonen ble tatt fra ham ved vedtak av Representantskapet i dagene 18.—21. juni 1945.

Halvard Olsen ble av Kongressen i 1934 bevilget en pensjon stor kr. 5000 pr. år. I 1939 oppsto det noen meningsskilnad mellom Halvard Olsen og Sekretariatet om han hadde rett til den bevilgede pensjon uten hensyn til om han hadde andre inntekter. Han var da blitt tilsatt som formann for Oslo arbeidsnemnd, hvor han hadde en lønn på kr. 9000 pr. år. I anledning av denne meningsskilnad vedtok Landsorganisasjonens representantskap i dagene 26.—28. september 1939 følgende:

1. Representantskapet er enig i at det utbetales Halvard Olsen en årlig pensjon på kr. 5000 fra det tidsrom han av en eller annen grunn er uten beskjeftigelse. Representantskapet er videre enig i at såfremt Halvard Olsen avgår ved døden, har Sekretariatet fullmakt til å ordne med en pensjon for fru Halvard Olsen.
2. Pensjonen utbetales til Halvard Olsen personlig inntil en fagkongress i beslutnings form måtte fatte et nytt vedtak i denne saks anledning.

Det er ikke helt på det rene om Halvard Olsen godtok de forbehold som Representantskapet tok. Korrespondansen mellom Landsorganisasjonen og Halvard Olsen synes å tyde på at han forbeholdt seg å stå fritt.

Etter frigjøringen ble saken vedrørende Halvard Olsens pensjon behandlet på nytt i representantskapsmøte i dagene 18.—21. juni 1945. Sekretariatet foreslo følgende:

«Etter den stilling Halvard Olsen har inntatt under okkupasjonsperioden foreslår Sekretariatet for Representantskapet at den beslutning som ble fattet i Landsorganisasjonens representantskap 26.—28. september 1939 angående Halvard Olsens pensjonsforhold oppheves.»

Forslaget ble enstemmig vedtatt av Representantskapet.

Halvard Olsen ble ved Eidsivating lagmannsretts dom av 9. mai 1946 dømt for følgende forhold:

- a. At han sto som medlem av Nasjonal Samling fra desember 1940 til frigjøringen.
- b. At han i 1941 var medlem av en komité for tvangsorganisering av fiskerne.
- c. At han fra oktober 1943 til 1. januar 1945 var ansatt til hjelp for landsleder Odd Fossum i Arbeidernes faglige Landsorganisasjon med en gasje av kr. 12000 pr. år.
- d. At han i okkupasjonstiden drev propaganda for Nasjonal Samling bl.a. ved taler i Kringkastingen den 23. oktober 1940, og på Godlia 8. mai 1941 samt artikler i «Norsk Arbeidsliv», i årene 1942—1945.
- e. For å ha deltatt i «opposisjonsgruppens arbeidsutvalg» innen Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Sekretariatet har senere etter bemyndigelse av Kongressen tatt opp spørsmålet om nytt medlemskap for de av Landsorganisasjonens medlemmer som ble ekskludert av Kongressen i 1946. Under behandlingen av denne sak ble også spørsmålet om Halvard Olsens medlemskap i fagforening til-

sluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon tatt opp. Det ble gitt ham adgang til å bli opptatt som nytt medlem i fagforening tilsluttet Landsorganisasjonen under forutsetning av at han fikk sysselsetting i et yrke innenfor Landsorganisasjonens virkeområde. Halvard Olsen har framholdt at dette vedtak ikke gir ham noen muligheter for nytt medlemskap, da hans alder stiller seg hindrende i veien for at han nå kan få sysselsetting i et yrke som gjør det mulig for ham å bli opptatt som medlem.

*

Sekretariatet er av den oppfatning at Halvard Olsen ikke har rettskrav på den pensjon som Kongressen i 1934 bevilget ham. På den annen side er Sekretariatet merksam på at Halvard Olsens økonomiske stilling er uholdbar og at det kan synes rimelig — ut fra rene billighets synspunkter — at Landsorganisasjonen trer støttende til overfor en mann som har innehatt det høyeste tillitsverv innen organisasjonen og som dessuten har en lang arbeidsdag i organisasjonens tjeneste. Det var formentlig slike synspunkter som lå til grunn for vedtaket i 1934, og hans dadelverdige og straffbare forhold under krigen bør derfor etter Sekretariatets mening ikke lenger helt utelukke at en trer støttende til så han ikke kommer til å lide direkte nød.

Halvard Olsen vil ikke være berettiget til alderstrygd før om ca. 2 år. Det er etter Sekretariatets mening ikke grunn til nå når Halvard Olsen ikke har rettskrav på pensjon å gjøre et vedtak som fører med seg at han ikke får den alderstrygd som han vil ha krav på når han når aldersgrensen. Sekretariatet innstiller derfor på at Halvard Olsen bevilges kr. 5000 fra 1. januar 1954 til han blir 70 år. I samsvar med de regler som gjelder for pensjonskassen i Landsorganisasjonen foreslår en dessuten at en utbetaler enken $\frac{6}{10}$ av det bevilgede beløp såfremt Halvard Olsen avgår ved døden før han blir berettiget til alderstrygd. Spørsmålet om en etterat Halvard Olsen er blitt berettiget til alderstrygd skal bevilge ham et tillegg til denne — og eventuelt en godtgjøring til hans enke — foreslår en at Sekretariatet får fullmakt til å treffe avgjørd om når tiden til det er inne.

I henhold hertil innbyr Sekretariatet Representantskapet til å gjøre følgende vedtak:

1. Halvard Olsen utbetales kr. 5000 pr. år fra 1. januar 1954 til han blir 70 år. I tilfelle Halvard Olsen avgår ved døden i dette tidsrom, utbetales hans enke $\frac{6}{10}$ av dette beløp.
2. Fra Halvard Olsens 70. år gis Sekretariatet fullmakt til for hvert av de senere år — om det finner det nødvendig — å gjøre vedtak om utbetaling av et beløp til Halvard Olsen, som under ingen omstendigheter, uten spesielt vedtak fra Representantskapet, må overstige differansen mellom det under punkt 1 nevnte beløp og den alderstrygd han — og eventuelt hans enke — tilsammen er berettiget til. En eventuell beslutning om en slik bevilgning må av Sekretariatet gjøres avhengig av at den ikke kommer i fradrag i alderstrygden.

Til

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Jeg er i dag av advokat Gustav Sjaastad gjort kjent med Sekretariatets innstilling i anledning min søknad av 16. oktober 1953. Jeg er videre av ham gjort kjent med at forutsetningen for innstillingen fra Sekretariatet til Representantskapet er at jeg — om denne innstillingen blir fulgt — ikke skal reise sak mot Arbeidernes faglige Landsorganisasjon på grunnlag av vedtaket av Kongressen i 1934.

Jeg aksepterer denne forutsetning.

Oslo, den 31. mai 1954.

Halvard Olsen.

Til vitterlighet:

Gustav Sjaastad.

Ordsiftet.

Konrad Nordahl: Det er en meget kjedelig affære vi nå skal behandle. Som alle vet var Halvard Olsen formann i LO inn til han i 1934 gikk av. Han ble da bevilget en pensjon på 5000 kroner pr. år. I 1939 oppsto det en meningsforskjell mellom Halvard Olsen og Sekretariatet om pensjonen skulle utbetales når han kom i annet fast arbeid. Han var nemlig da blitt tilsett som formann for Oslo arbeidsnemnd med en lønn av 9000 kroner. Representantskapet vedtok da den beslutning som er referert i innstillingen. Det er ikke helt klart hvordan Halvard Olsen tok dette vedtaket, men det ser ut til at han hadde forbeholdt seg å stå fritt. Under krigen opptrådte Halvard Olsen slik at han ble dømt og også sonet en straff for landssvik. Halvard Olsen har i likhet med andre medlemmer som har vært dømt for landssvik søkt om gjenopptagelse i LO, og det er blitt gitt ham adgang til å bli opptatt som nytt medlem under forutsetning av at han fikk arbeid i et yrke innenfor LO's virkeområde. Han er imidlertid nå i en så høy alder at han ikke har krefter til å begynne på et verksted. Det er under disse omstendigheter at Sekretariatet mener at LO ut fra rene billighetshensyn bør gi ham den pensjon som Fagkongressen bevilget ham. Det er delte meninger om han har noe rettskrav på dette. Personlig tror jeg det ikke, men vi har sett at personer som har vært ansatt i staten og kommunene og som har vært dømt for landssvik, har oppnådd å få pensjonen tilkjent ved rettsavgjørelser. Det er dissens i Sekretariatet når det gjelder denne saken. Flertallet innstiller under sterk tvil på at vi yter Halvard Olsen denne pensjon.

Josef Larsson, Sekretariatet, opplyste at han tilhørte mindretallet i Sekretariatet, og han ville gjerne gi en kort motivering

for sin stemmegivning. Når jeg ikke kan stemme for pensjon til Halvard Olsen, er det fordi han frivillig gikk inn i samarbeidet med tyskerne og nazistene. Han drev en iherdig agitasjon for NS og mot den «flyktende» regjering. Jeg skal ikke komme nærmere inn på motivene for hans standpunkttagen, men jeg vil presisere at han ikke på noen måte satt i noen utsatt stilling og at han frivillig gikk inn i dette. Slik som saken ligger an, finner jeg det helt uriktig å gi ham denne pensjon. Det er ingen formildende omstendigheter som kan gjøre det rimelig å vedta denne beslutning.

Thorleif Andresen, Sekretariatet, kunne heller ikke stemme for noen pensjon til Halvard Olsen. Når Halvard Olsen opptrådte som han gjorde, skyldtes det at han ville hevne nederlag som han mente han hadde lidt.

Johan Bøe, Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund, ville stemme mot flertallsinnstillingen. Når taleren gjorde dette, var det ikke minst fordi LO hadde stilt seg lite velvillig overfor Bokbinderforbundet da det gjaldt forbundets formann, som var blitt skjøvet ut av tyskerne. Vi søkte om stønad til den pensjonen som vi ytte ham, men dette ble avslått. Hvor er linjen?

Dirigenten: Det vedtak som Representantskapet eventuelt kommer til å ta i denne saken, vil ikke komme til å berøre pensjonskassen. Hvis vi bevilger denne pensjonen til Halvard Olsen, vil den bli utredet av LO's administrasjonskasse. Jeg synes at det av rene billighetshensyn bør bevilges Halvard Olsen en pensjon. Det er ikke så mange som har vært formann i LO, og selv om han har forbrutt seg, bør vi tre støttende til overfor en mann som har hatt det høyeste tillitsverv innenfor vår organisasjon.

Ved voteringen ble Sekretariatets forslag forkastet med stort flertal.

Søknad fra revisorene om lønnsforhøyelse.

Følgende innstilling fra Sekretariatet ble enstemmig vedtatt:

I samsvar med den lønnsregulering som ved denne tariffrevisjon i tilfelle blir foretatt for personalet som lønnes etter overenskomst, gis Sekretariatet fullmakt til med virkning fra samme tid å foreta lønnsregulering for de øvrige ansatte funksjonærer og tillitsmenn. Unntatt fra lønnsreguleringen er formann, nestformann, hovedkasserer, revisjonssjef og leder for det juridiske kontor.

Avslutningen.

Dirigenten: Representantskapet har nå behandlet alle de saker som var oppført på dagsordenen, og jeg skal få takke på vegne av dirigentene og sekretærene.

Formannen overtok og foreslo at dirigenter og sekretærer som vanlig ble bevilget 50 kroner hver for godt utført arbeid.

Dette forslaget ble enstemmig vedtatt.

Formannen takket representantene for samværet de to dagene. Vi har denne gangen behandlet mange viktige saker, og jeg håper at de beslutninger som er gjort vil bli til gagn for den samlede bevegelse, og at det tariffoppgjør som nå er brakt i havn, blir til gagn for oss alle. Vi får håpe at vi med denne tariffrevisjon kan bidra til å holde sysselsettingen oppe. Det er dessverre mange ting som tyder på at det ikke vil bli så helt lett å bevare fullbeskjeftigelsen her i landet, men såfremt også de øvrige oppgjør kan foretas etter de samme linjer, skulle mulighetene være til stede. Jeg takker for frammøtet og ønsker alle vel hjem.

Protokollen for formiddagsmøtet ble lest og enstemmig godkjent.

Møtet sluttet kl. 11.30.

Fortegnelse over representantene.

Arbeiderpartiets Presseforbund: Per Haraldsson, Oslo.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer: Fritz W. Hannestad, Oslo.

Norsk Arbeidsmannsforbund: Albert Karlsen, Oslo, Thorleif Ørsal, Sunndalsøra, B. Reines, Havsøy i Vefsn, Jorulf Haugli, Slitu st., Øystein Larsen, Foldal.

Norsk Baker- og Konditorforbund: Bjarne Dahlberg, Oslo.

Norsk Bekledningsarbeiderforbund: Rudolf Eriksen, Oslo, Gunnar Nilsen, Oslo, Konrad Hjørnevik, Bergen, Finn Nilsen, Drammen.

Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund: Johan M. Bøe, Oslo.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund: Emil Reiersen, Oslo, Arne Rønning, Oslo, Lars Jansen, Bergen, Albert Johansen, Tromsø, Oscar Skogly, Lillehammer.

Norsk Centralforening for Boktrykkere: Halfdan Wigaard, Oslo.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund: Johan Henriksen, Oslo, Bjarne Klafstad, Oslo.

Norsk Fengselstjenestemannsforbund: Øivind Engebretsen, Oslo.

Norsk Gullsmedarbeiderforbund: Hugo Lindahl, Oslo.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund: Johan Moksnes, Oslo, Peder Birkeland, Oslo, Sigurd Vatnedal, Bergen, Paul Arnseth, Hamar, Ruth Svendsen, Porsgrunn.

Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund: Eivind Strømmen, Oslo, Sigurd Johansen, Oslo.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: Elof Strand, Greåker, Leif Kristiansen, Raufoss, Ragnvald Andersen, Bergen, Rasmus Falnes, Stavanger, Leon Johansen, Harstad.

Norsk Jernbaneforbund: O. Vollum, Oslo, Emil Edvardsen, Oslo, W. Engen, Hop pr. Bergen, Fritz Fredriksen, Oslo, Karsten Hansen, Oslo.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: Bernt Taule, Bergen, Kristoffer Jakopsen, Sauda, Oscar Kleveland, Øvre Årdal, Harald E. Olsen, Agnes pr. Stavern, Albert Hellem, Høyanger.

Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund: Helmer Karlsson, Oslo.

Norsk Kommuneforbund: Arthur Karlsen, Oslo, Ivar Andreassen, Oslo, K. O. Madsen, Bergen, Leif Rinnan, Trondheim, Anders Salvesen, Kristiansand.

Lensmannsbetjentenes Landslag: Olaf Klepp, Bærum.

Norsk Litografisk og Kjemigrafisk Forbund: Rolf Pedersen, Oslo.

Norsk Lokomotivmannsforbund: O. Anfinssen (møtte 1. dag).

Norsk Losforbund: Hj. Breiland, Bergen.

Norsk Maskinistforbund: Leif Lerstad, Oslo, Conrad Johnsen, Oslo.

Norsk Murerforbund: Lorange Kristiansen, Oslo.

Norsk Musikerforbund: Amund Friestad, Oslo.

Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund: Einar Strand, Oslo, Nils Nilsen, Oslo, Thorvald Egeland, Stavanger, Sigvard Sjursen, Bergen.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund: Otto Johansen, Sarpsborg, Arvid Nebell, Svelvik, Andreas Kristensen, Ulefoss, Odd Larsen, Mjøndalen, Olav Bratlie, Oslo.

Norsk Politiforbund: Trygve Liedholm, Oslo.

Postfolkenes Fellesforbund: Harald Karlsrud, Oslo, Eigil Norman, Oslo.

Norsk Sjømannsforbund: Gunvald Hauge, Oslo, Bendik Øyan,

Oslo, Joachim Dahl, Bergen, Karl Oshaug, Stavanger, Thor Sønsteby, Oslo.

Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund: Axel Erichsen, Oslo.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund: Hans Ruud, Oslo, Ole Røset, Steinkjer, Klaus Kjelsrud, Oslo, Ivar Fossberg, Blaker, Harald Børresen, Gjøvik.

Norsk Skotøyarbeiderforbund: Anton Andresen, Oslo.

Norsk Stenindustriarbeiderforbund: Walter Broe, Oslo.

Norsk Støperiarbeiderforbund: Emil Nyhus, Oslo.

Norsk Tekstilarbeiderforbund: Gulbrand Brauer, Oslo, Hj. Romslo, Ytre Arna, Anna Nilsen, Oslo.

Norsk Telegraf- og Telefonforbund: Tormod Halvorsen, Oslo, Wilhelm Østgård-Hansen, Harstad.

Norsk Tjenestemannslag: Thv. Karlsen, Oslo.

Norsk Tobakkarbeiderforbund: Torbjørn Wiik, Oslo.

Norsk Tolltjenestemannsforbund: Jens Dahl, Oslo.

Norsk Transportarbeiderforbund: Salamon Hansen, Bodø, Leif Bredland, Trondheim, Ing. Henriksen, Haugesund, Aug. Crowe, Bergen, Wilhelm Olsen, Oslo.

Norsk Treindustriarbeiderforbund: Kåre Skårbrevik, Spjelkavik, Erik Eriksen, Oslo.

Samorganisasjonenes representanter i Representantskapet:

Akershus faglige Samorganisasjon: Erling Olsen Oslo.

Aust-Agder faglige Samorganisasjon: Erling Dahlen, Arendal.

Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon: Bernh. Berntsen, Bergen, B. Børretzen, Os pr. Bergen, Matias Osland, Høyanger.

Buskerud faglige Samorganisasjon: Nils Sandli, Drammen.

Finnmark fagl. Samorganisasjon: Erling Jensen, Hammerfest.

Hedmark faglige Samorganisasjon: Oddvar Larsen, Hamar.

Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon: Oluf Melby, Kristiansund.

Nordland faglige Samorganisasjon: Adolf Holm, Bodø.

Oppland faglige Samorganisasjon: Martin Haugen, Gjøvik.

Oslo faglige Samorganisasjon: Kåre Hansen, Oslo.

Rogaland fagl. Samorganisasjon: Hugo Jacobsen, Stavanger.

Sørlandets fagl. Samorganisasjon: S. Salvesen, Kristiansand S.

Telemark faglige Samorganisasjon: Th. Hanæs, Skien.

Troms faglige Samorganisasjon: Alf Olsen, Tromsø.

Trøndelag faglige Samorganisasjon: Arne Forseth, Trondheim, Einar Hallgren, Røros.

Vestfold fogl. Samorganisasjon: Arthur J. Olsen, Tønsberg.

Østfold fogl. Samorganisasjon: Oscar Lauritzen, Sarpsborg.

Fra Sekretariatet: Konrad Nordahl, P. Mentsen, Hans Hegg, Alf Andersen, Chr. Henriksen (forfall), John Wivegh, Alfred Nilsen, Marius Trana, Josef Larsson, Karsten Torkildsen, Torbjørn Henriksen, Ingv. Haugen, Alfred Ljøner, Olaf Askeland, Emil Torkildsen (forfall 1ste dag, til stede 4. juni) — alle Oslo.

Varamenn: Thorleif Andresen, Erling Frogner, Kaare Pehr-
sen, Kristine Amundsen, Olav Bruvik — alle Oslo.

Fra Revisjonsutvalget: Johan Didriksen, Oslo (syk). —

(Peder Birkeland og Halfdan Wigaard er oppført under sine respektive forbund.)

Fra administrasjonen: Torjus Graver, Jens Berg (forfall), Paul Engstad, Fru Nyberg, Alfred Skar, Kjell Holler, Egil Ahlsen, Gustav Sjaastad, Arne Kr. Meedby, Gunnar Ousland.

For Samarbeidskomitéen: Einar Gerhardsen, Trygve Bratteli, Martin Tranmæl.

Gjester: Statsminister Oscar Torp, statsråd Ulrik Olsen. —

LO's kvinnenemnd: Esther Samuelson. LO's ungdomsutvalg: Anders Mørk. Funksjonærsambandet i Norge: Idar Norstrand. AOF: Åge Henriksen. — Elias Volan.

